

SURINAAMSE BROUWERIJ

PART OF THE HEINEKEN COMPANY

JAARVERSLAG 2018

Een trotse geschiedenis

De wortels van Surinaamse Brouwerij N.V. liggen in de Nederlandse provincie Zeeland, waar de broers Piet en Arthur Dumoleyn rond 1950 besloten tot voortzetting van hun brouwerijbedrijf in Suriname.

Suriname, destijds een Nederlands rijksdeel, had toen geen eigen brouwerij. In oktober 1955 werd de brouwerij officieel geopend door Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard (later Prins der Nederlanden). Eind december 1955 produceerde het bedrijf het eerste PARBO BIER. Aandeelhouder van het eerste uur was Amstel Brouwerij die in 1968 werd overgenomen door HEINEKEN.

Het Surinaamse bier was vanaf het begin van uitstekende kwaliteit getuige de toekenning van de Prix d'Excellence in 1958 tijdens het mondiale bierconcours in het Belgische Gent. Kwaliteit heeft altijd een belangrijke rol gespeeld

in het ondernemingsbeleid en speelt dat nog steeds. Zo behoorde Surinaamse Brouwerij tot de eerste brouwerijen van Zuid- en Noord-Amerika die zowel het ISO- als het HACCP-certificaat behaalde. Vandaag de dag stelt Surinaamse Brouwerij zich tot doel bier te produceren en te verkopen dat voldoet aan internationale normen. Het beleid is gericht op de realisatie van winstgevende en duurzame groei teneinde de positie van de onderneming te versterken. Daarbij streeft Surinaamse Brouwerij naar een optimaal rendement voor de aandeelhouders, een continue tevredenheid van klanten en consumenten, een optimaal welzijn van de werknemers en een

verantwoorde maatschappelijke bedrijfsvoering en betrokkenheid.

Surinaamse Brouwerij brouwt, produceert, verkoopt en distribueert PARBO Bier, PARBO Chiller, PARBO Radler 2.0% en PARBO Radler 0.0% voor de Surinaamse markt. Daarnaast exporteert Surinaamse Brouwerij PARBO Bier, PARBO Chiller en PARBO Radler 2.0% naar een aantal geselecteerde landen. De onderneming importeert en distribueert via haar dochteronderneming de producten Heineken®, Desperados, Sol, Vitamalt en Royal Club in Suriname.

Inhoud

Voorwoord Managing Director	4
Financiële resultaten	6
Vijf jaar geconsolideerde kengetallen	8
Ontwikkelingen op de afdeling Finance	10
Optimalisatie communicatie in Supply Chain	12
Meer samenwerking in en met commercieel team	14
De mensen achter de producten	16
Directieteam	18
Raad van Commissarissen	19
Verslag van de Raad van Commissarissen	20
Brouwen aan een beter Suriname	22
Duurzame ontwikkeling	24
Duurzaamheidsverslag	27
Vrijwilligerswerk voor bejaarden	28
Jaarrekening 2018	31
Geconsolideerde balans per 31 december	32
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	33
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen	34
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	35
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	36
Toelichting op de geconsolideerde balans	42
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	49
Vennootschappelijke balans per 31 december	52
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening	53
Overige gegevens	
Overige gegevens	56
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	58
Colofon	63

Voorwoord Managing Director

Going from good to GREAT met Surinaamse Brouwerij. Het jaar 2018 stond voor Surinaamse Brouwerij vooral in het teken van de implementatie van de nieuwe strategie "From good to GREAT" alsmede de geslaagde vertaling van dit concept bedrijfsbreed op alle niveaus in onze organisatie. Deze strategie vormde de basis voor de ontwikkeling en succesvolle uitvoering van diverse projecten, als gevolg waarvan wij, in de aanhoudende macro-economisch uitdagende omgeving in staat zijn geweest om goede resultaten te behalen.

Wij zijn er bijzonder trots op dat 2018 een ongevalsrijk jaar was. Hoewel een ongevalsrijk jaar natuurlijk altijd iets is om trots op te zijn, is het met name voor dit jaar een mooie prestatie te noemen, omdat wij in 2018 een hoger dan gebruikelijk aantal bouw- en verbouwprojecten hadden. Hierdoor waren de risico's op ongelukken aanzienlijk hoger dan in de jaren daarvoor. Desondanks heeft onze constante focus op het belang van veiligheid tot dit goede resultaat geleid.

Wat de zakelijke resultaten betreft kan gesteld worden dat Surinaamse

Brouwerij een solide prestatie heeft neergezet. De omzet is wederom gegroeid vergeleken met het voorgaand jaar, hoewel wij de minimum targets op dit aspect ondanks onze gezamenlijke inzet, helaas niet hebben behaald. Als pluspunt mag genoemd worden dat onze performance qua operationele winst beter was en we hierop onze target gehaald hebben. Onze cashflow is per jaareinde geëindigd tussen de target en het maximaal te behalen resultaat. Qua volume is 1,1% minder verkocht dan vorig jaar, mede als gevolg van de Euro crisis, de aanhoudend slechte economie en het lange

regenseizoen. Noemenswaardig is het extra harde werk van alle afdelingen in de laatste 3 maanden van het jaar, waardoor we veel goed hebben kunnen maken.

Mede ingegeven door de economische situatie, was het nodig om onze strategie te herzien en te bepalen op welke vlakken verbetering nodig en mogelijk was. Door het gehele Leadership Team is daarom een nieuwe missie en visie ontwikkeld, waaraan vervolgens een strategie, genaamd "From good to GREAT" is gekoppeld waarmee wordt aangegeven hoe we de visie willen gaan volbrengen.

De strategie steunt in het kort op vier bouwstenen; het betrekken en ontwikkelen van personeel, committeren aan omzetgroei, efficiënt presteren van begin tot eind en tenslotte "brouwen" aan een beter Suriname.

Met de invoering van de nieuwe strategie, werd ook een nieuwe manier van werken geïntroduceerd. Hierbij was de focus op modern leiderschap; een andere manier van leidinggeven waarbij personen op de werkvloer enerzijds worden geacht meer verantwoordelijkheid te nemen, en anderzijds ook empowered worden om zelf bepaalde beslissingen te nemen. Dit alles is gebaseerd op de Leadership Expectations van HEINEKEN oftewel de gedragingen welke wij verwachten van onze leidinggevenden.

Op basis van de vier bouwstenen van de strategie, hebben wij vele succesvolle projecten uitgevoerd. In het kader van de nieuwe manier van werken, hebben wij het gehele personeel van de brouwerij aangemoedigd om leiding te geven aan een project of activiteit dan wel om deel te nemen aan een project als lid van een multidisciplinair projectteam. Eén van deze projecten is de invoering van een KPI-house; een systeem waarbij de key performance indicatoren voor de verschillende afdelingen duidelijk op elkaar zijn afgestemd, waardoor we geen conflicterende targets tussen afdelingen meer hebben. Een ander project is de eerdergenoemde introductie van de HEINEKEN Leadership Expectations. De uitbreiding van ons

Route to Market project (bouw van verkooppunten aan de waterkant in het binnenland) mag ook niet ontbreken in deze opsomming van succesvolle projecten. In 2018 hebben wij een aantal heel mooie Parbo verkooppunten erbij gebouwd op, onder andere, Atjoni, Nickerie en de luchthaven Zanderij. Tevens hebben wij dit jaar weer een behoorlijk aantal nieuwe producten gelanceerd, waaronder Radler Gember en Kers, Radler 0.0% Kers en Limoen, de Parbo 33 cl en 50 cl blik sixpack, alsmede Royal Club softdrinks. Dit alles ging gepaard met verschillende promotie- en marketing evenementen, met als hoogtepunt dat wij, volgens mij, de mooiste stand hadden op de jaarbeurs. Daarnaast hebben wij 2 ISO-audits succesvol mogen afsluiten en ook de HEINEKEN Global Supply Chain Audit na 10 jaar ondergaan en met goed resultaat behaald.

Een ander succesvol project van 2018 is de invoering van het Refuel for Growth kostenbesparingsprogramma, welke als doel had onze uitgaven inzichtelijk te maken en o.a. een betere onderhandelingspositie ten opzichte van leveranciers te bewerkstelligen. Dit heeft geleid tot een significante kostenbesparing.

Ook heeft de organisatie in 2018 wederom een aantal veranderingen ondergaan, waaronder de samenvoeging van de afdelingen Sales en Marketing tot 1 afdeling Commercie. Daarnaast is er een nieuw brouwhuis gebouwd alsmede een aantal nieuwe warehouses

en zijn er een groot aantal andere verbouwingen geweest. Het oude brouwhuis is inmiddels helemaal afgesloten en na afstelling van de nieuwe brouwapparatuur smaakt het bier uit het nieuwe brouwhuis uitstekend!

Het jaar 2019 zal met name in het teken staan van de implementatie van het nieuwe operationele business systeem BASE, een standaard manier van werken van HEINEKEN die over de hele wereld hetzelfde is. Tevens zal de implementatie van de From good to GREAT strategie worden voortgezet met nieuwe projecten, het verder segmenteren van onze klanten met specifieke verkoopvoorwaarden per kanaal en de innovatie en introductie van nieuwe producten voor het verder doen groeien van onze business.

Om een succesvol jaar te hebben en onze targets te halen hebben we elkaar hard nodig en ik vertrouw erop dat we dit gaan realiseren door elkaar te helpen om succesvol te zijn.

E.H. Weggemans

Managing Director
Paramaribo, 14 Mei 2019

Financiële resultaten

Relevante groei ontwikkelingen

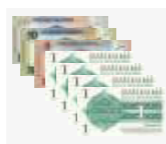
Volume groei

-1.1%

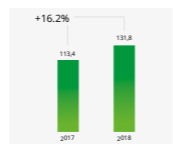
Omzet groei

9.3%

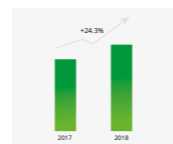
Groei bedrijfsresultaat

16.2%

Groei nettoresultaat

24.3%

In 2017 is het reële bruto binnenlands product toegenomen met 1,7 procent, terwijl voor 2018 een groei van 2 procent is gerealiseerd.

Hoewel de koers van de SRD ten opzichte van de USD evenals in 2017 is gestabiliseerd op SRD 7,52, is de gemiddelde jaarkoers van de EUR ten opzichte van 2017 met 4,2% gestegen van SRD 8,524 naar SRD 8,882. De gemiddelde jaarinflatie is gedaald van 22% in 2017 naar 7% in 2018.

Surinaamse Brouwerij heeft ook in 2018 een succesvol jaar achter de rug. Het geconsolideerd nettoresultaat is gestegen met 24,3%, hetgeen het gevolg is van een aantal factoren.

De geconsolideerde omzet is met 9,3% toegenomen, mede als gevolg van de in februari 2018 doorgevoerde verhoging van de verkoopprijs, een verschuiving in de

mix van de verkopen en de nieuwe producten, Radler 0,0% en Royal club, die zijn geïntroduceerd.

De totale kosten van grondstoffen, materialen en diensten zijn gestegen met SRD 8.5M (+5%) hoofdzakelijk als gevolg van een stijging van de kosten van grondstoffen, verpakkingsmaterialen en geïmporteerde producten met SRD 7.5M en de overige bedrijfskosten met SRD 2.4M. Met behulp van ons besparingsprogramma hebben we de impact van de Euro koersstijging deels kunnen mitigeren.

De stijging in de overige bedrijfskosten wordt onder andere gedreven door een stijging van de totale diensten van derden, kosten van informatie en technologie en de statiegeld verhoging op flessen met 100%.

De kosten van energie en water zijn met 14% gestegen als gevolg van de

tariefstijgingen van benzine +12%, diesel +21% en zware olie +24%. De personeelskosten zijn met 17% gestegen. Dit wordt deels verklaard door een gemiddelde stijging van de salarissen met 22%, pensioenkosten met 31%, de agency kosten met 85% en een daling van de kosten van expats met 13% mede als gevolg van een wijziging in de organisatiestructuur van de Commerciële afdeling.

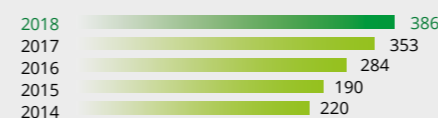
De geconsolideerde afschrijvingen zijn gedaald met 5%, hetgeen hoofdzakelijk het gevolg is van de versnelde afschrijving door het verlagen van de levensduur van de 1-liter retourfles van 7 naar 3 jaar in 2017.

Conform ons investeringsprogramma hebben we SRD 70M besteed aan, onder andere, het veiliger opereren in de productieomgeving, uitbreiding van onze magazijnen, de installatie van een nieuw brouwhuis welke is opgeleverd in november 2018, het vervangen van een deel van het machine- en wagenpark, emballage en sub-zero ijskasten. Tezamen met het opzetten van het nieuwe brouwhuis zijn we ook gestart met

Financiële en operationele highlights

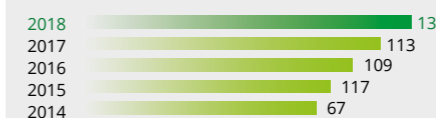
Omzet

in SRD/ M

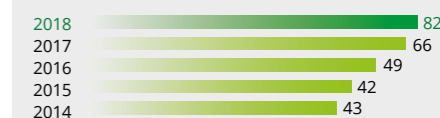
Bedrijfsresultaat

in SRD/ M

Nettoresultaat

in SRD/ M

de bouw van kantoren ten behoeve van de afdeling Supply Chain. De verwachte opleverdatum is juni 2019.

De groei van onze omzetten in combinatie met het beperken van de stijging van de kosten heeft geresulteerd in een stijging van het bedrijfsresultaat met 16,2%.

De daling van de financiële lasten wordt beïnvloed door de daling van de koersresultaten met 96% in combinatie met een stijging van de intrestkosten (+63%) als gevolg van een afgesloten lening in september 2017 van EUR 8M ten behoeve van

het nieuwe brouwhuis. Mede hierdoor hebben we het jaar kunnen afsluiten met een groei van ons geconsolideerd nettoresultaat van 24%.

Vijf jaar geconsolideerde kengetallen

Om een beter inzicht te geven in de reële ontwikkeling van de bedrijfsresultaten, staan in onderstaande tabel enkele belangrijke cijferreeksen uit de jaarcijfers uitgedrukt in Euro's (tenzij anders vermeld). Hierbij is voor het balanstotaal de jaareindekoers gehanteerd en voor de overige grootheden de gemiddelde jaarkoers.

In Euro's	2018	2017	2016	2015	2014
Balanstotaal	36.097.773	33.377.122	28.681.143	28.522.466	32.148.521
Netto-omzet	43.474.543	41.432.105	40.713.682	49.855.818	43.709.733
Netto-resultaat	9.283.003	7.785.116	6.972.932	10.977.909	9.537.722
Cash dividend	9.496.792	6.678.939	6.172.841	9.177.037	10.417.598
Pay-out ratio in % van het netto resultaat	99%	91%	101%	100%	100%
Cash dividend/gewoon aandeel SRD 5,00	110,11	70,41	65,07	96,74	109,82
Aantal geplaatste en gestorte gewone aandelen	94.860	94.860	94.860	94.860	94.860
Winst/aandeel van SRD 5,00	97,86	82,07	73,51	115,73	100,55
Beurskoers per ultimo	315,81	316,77	387,43	583,88	649,51
Beurskoers/winst per aandeel	3,2	3,9	5,3	5,0	6,5
Euro koers (SRD/Euro)					
Jaareinde	8,600	9,000	7,920	4,590	4,080
Gemiddeld	8,882	8,524	6,969	3,818	4,460
USD koers (SRD/USD)					
Jaareinde	7,530	7,520	7,500	4,200	3,350
Gemiddeld	7,529	7,564	6,311	3,446	3,350

Ontwikkelingen op de afdeling Finance

Wanneer sprake is van een uitdagende macro-economische situatie heeft dit altijd impact op de financiële afdelingen van organisaties. In 2018 was dit niet anders voor Surinaamse Brouwerij. De afdeling Finance heeft echter kans gezien goed in te spelen op deze ontwikkelingen en een aantal mooie successen en resultaten behaald.

De afdeling Finance heeft een bijdrage geleverd aan een geheel ongevalsrijk jaar, door zich te houden aan het stringent veiligheidsbeleid van de organisatie. Onder dit beleid hebben de BHV-ers (bedrijfshulpverlener) van de afdeling, onder meer, deelgenomen aan een opfriscursus.

De nieuwe missie, visie en strategie heeft voor de afdeling Finance vooral duidelijkheid gebracht in waar de organisatie voor staat. De vier bouwstenen van de strategie en de daaraan gekoppelde projecten waarop medewerkers zich konden inschrijven heeft ervoor gezorgd dat de strategie niet alleen leefde op directieniveau maar dat werknemers in alle delen en lagen van de organisatie zich betrokken voelden. Van het Leadership Team wordt in deze verwacht dat men ownership toont, transparant communiceert en zo goed op de hoogte blijft van hetgeen reilt en zeilt op de afdeling.

Eén van de belangrijkste successen van het afgelopen jaar was het realiseren van een significante besparing van circa EUR 800.000 over het gehele jaar, ongeveer

EUR 100.000 meer dan het voorgaand jaar. Deze besparingen waren het resultaat van een sterk verbeterde interne planning, diverse product-optimalisaties in ons productieproces, sterke inkoop-onderhandelingen op zowel lokaal als internationale schaal en het elimineren van onkosten door optimalisatie in onze logistiek. Tevens is aandacht besteed aan het betalingsproces. Hierin zijn effectieve verbeteringen aangebracht, waardoor late betalingen door de organisatie nu slechts incidenteel voorkomen.

Verder heeft de afdeling de marges van de verschillende producten goed inzichtelijk gemaakt en deze gedeeld met de interne stakeholders, zoals het Sales Team. Het voordeel hiervan is dat voor hen nu duidelijk is op welke producten de focus gelegd moet worden bij het promoten van de verkoop van producten voor het behalen van de targets.

Tenslotte is de efficiëntie van met name het Controlling Team sterk verbeterd door een aantal operationele taken terug te leggen bij interne stakeholders.

Door een goede uitleg te geven van de werking en functie van bepaalde modules aan operationele afdelingen, konden deze de modules nu zelf invullen en is de werkdruk van de afdeling Finance verminderd.

De verwachting voor het komend jaar is dat de introductie van het nieuwe ERP-systeem BASE enerzijds een zware wissel zal trekken op de afdeling door de tijd en energie die gemoeid zal zijn met de implementatie hiervan. Anderzijds is de verwachting echter ook dat de introductie van het systeem veel voordelen voor met name deze afdeling met zich zal brengen.

Door de automatisering van een groot deel van de processen, zal men veel minder tijd kwijt zijn aan het verzamelen van informatie. Deze gewonnen tijd kan dan

worden besteed aan de analyse van data. De verwachting en de intentie is dat de afdeling Finance hiermee meer inzicht krijgt in de verschillende operationele afdelingen. Door het ter beschikking stellen van deze bevindingen, kunnen de operationele afdelingen beter worden ondersteund door ze in staat te stellen beslissingen te nemen welke zijn gebaseerd op feiten.

De implementatie van BASE zal de afdeling ook in de gelegenheid stellen om meer beheersmaatregelen te nemen. In dit systeem zijn de controlemaatregelen namelijk verankerd in het systeem zelf, waardoor er geen controles meer buiten het systeem uitgevoerd hoeven te worden en efficiënter gewerkt kan worden.

Al met al, is het zorgen voor een optimaal functioneren van de afdeling Finance is een continu verbeteringsproces. Hoewel de afdeling reeds goed functioneert, zijn de implementatie van de nieuwe strategie en de introductie van BASE een welkome bijdrage in ons traject 'From good to GREAT'.

Optimalisatie communicatie in Supply Chain

De afdeling Supply Chain is als afdeling verantwoordelijk voor het integraal ketenbeheer altijd een belangrijke afdeling geweest voor de organisatie. Het optimaal functioneren van de afdeling vereist vooral goede communicatie, intern en met andere afdelingen, alsmede een naadloze planning. Het afgelopen jaar was de situatie niet veel anders. Echter, verschillende ontwikkelingen waaronder de implementatie van de nieuwe strategie, de bouw van een nieuw brouwhuis en het ondergaan van diverse audits, vereisten extra aandacht en inzet van deze afdeling.

In 2018 had Surinaamse Brouwerij een geheel ongevalsrijk jaar. Een knappe prestatie, welke niet het resultaat is van simpel geluk, maar van de heersende veiligheidscultuur, waarbij wij proactief risico's in kaart brengen en preventief mitigerende maatregelen treffen. Het feit dat wij dit jaar erin zijn geslaagd geheel ongevalsrijk te blijven, is met name een bijzondere prestatie, daar er het hele jaar door werd verbouwd en gebouwd. Dit ging gepaard met de inzet van veel externe contractors, waarvan vele niet gewend waren aan onze hoge veiligheidsnormen.

Continue communicatie en het benadrukken van het belang van veiligheid op de werkvloer heeft uiteindelijk ook onder hun geleid tot een verhoogde focus op veiligheid. Hoewel de meeste afdelingen van Surinaamse Brouwerij voorlopig zijn gevestigd aan de Ringweg, bevindt de afdeling Supply Chain zich nog steeds op het brouwerij terrein.

Door onder andere deze fysieke afstand verliep de communicatie

niet altijd even soepel. Dit, terwijl juist vanwege de aard van de vele verschillende activiteiten van de afdeling Supply Chain communicatie en afstemming van werkzaamheden met andere afdelingen essentieel is. Het besluit tot vernieuwing van de missie, visie en strategie was dan ook bijzonder welkom. Hiermee werd de aanzet gegeven tot het gezamenlijk in kaart brengen van de bedrijfsdoelstellingen en een nauwere samenwerking met de rest van de organisatie. Daar deze afdeling met haar circa 85 medewerkers, bijna de helft van het personeelsbestand voor haar rekening neemt, is en blijft effectieve communicatie voor het doorlopen van het veranderingsproces en het bereiken van de gewenste veranderingen essentieel.

Op basis van de nieuwe strategie zijn een aantal veranderingsprojecten ontwikkeld, met het doel de bedrijfsdoelstellingen te behalen. Ook de afdeling Supply Chain heeft,

naast deze projecten, een behoorlijk aantal andere projecten uitgevoerd, waaronder de bouw van een nieuw brouwhuis. Hiermee is de capaciteit van onze brouwerij verdubbeld en kunnen we beter omgaan met het groter aantal verschillende producten dat wij inmiddels bieden.

De afdeling heeft dit jaar maar liefst drie audits ondergaan. Twee hiervan betroffen ISO-audits, waarbij wij met de succesvolle afronding hebben bewezen dat we voldoen aan de nieuwste ISO-normeringen die wereldwijd gelden. Daarnaast is, bij Surinaamse Brouwerij voor het eerst in 10 jaar, de HEINEKEN-audit positief afgerond. Ook dit betreft een audit die wereldwijd bij organisaties van HEINEKEN wordt uitgevoerd en ziet na op, onder meer, de veiligheid en efficiëntie van de verschillende processen.

De impact van de verhoging van het statiegeld op onze afdeling was dat we efficiënter kon produceren. Als gevolg van de verhoging zijn ruim 350.000 flessen geretourneerd, welke wij met name in het vierde kwartaal hard nodig hadden. Al met al hebben de verschillende projecten en verbeterde communicatie geleid tot goede resultaten, maar nog belangrijker, tot meer plezier op de werkplek.

Het tegelijkertijd uitvoeren van de vele verschillende projecten was zeker een uitdaging en heeft behoorlijk wat gevergd van onze medewerkers qua adaptatievermogen en veranderingsbereidheid. De komende introductie van BASE vereist dat wij onze organisatie

aanpassen aan dit nieuw systeem; processen zullen opnieuw worden ingericht zodat deze passen in dit systeem en deze exercitie zal ongetwijfeld leiden tot een sterk verbeterde efficiëntie. Op termijn zullen we meer profijt kunnen hebben van de kennis en ervaring van moederorganisatie HEINEKEN en gemakkelijker kunnen communiceren met andere brouwerijen in de wereld.

Het afgelopen jaar hebben wij veel geïnvesteerd in onder meer een verhoogd gevoel van ownership onder onze mensen, scherpere communicatie en gerichte voorbereidingen op de toekomst. Wij beschouwen het jaar 2018 dan ook als het jaar waarin wij hebben gezaaid en verwachten dat wij in 2019 van de oogst zullen kunnen genieten.

Meer samenwerking in en met commercieel team

Het afgelopen jaar was de focus voor de Commerciële Afdeling op het verbeteren van de samenwerking, zowel intern op de afdeling zelf als cross-functioneel met andere afdelingen van de organisatie. Dit had een merkbaar positieve impact op het functioneren van de gehele afdeling, welke in haar huidige vorm relatief kort bestaat.

Conform de HEINEKEN strategie, is het sinds een paar jaar gebruikelijk om de afdelingen Marketing, Sales en Trade Marketing onder één dak te brengen. Ook Surinaamse Brouwerij heeft deze afdelingen inmiddels ruim een jaar geleden samengevoegd.

De reden voor deze samenvoeging is dat de werkzaamheden van deze afdelingen dusdanig nauw samenhangen met elkaar dat het niet meer dan logisch is de afdelingen optimaal op elkaar af te stemmen en te combineren tot één afdeling.

Alleen al het proces om te komen tot een nieuwe strategie bracht een verhoogd gevoel van betrokkenheid onder met name de medewerkers die lid zijn van het Leadership Team, doordat ze in de gelegenheid werden gesteld om hun input te geven en zo mede de richting van de organisatie te bepalen.

De duidelijkheid van de organisatiedoelstellingen en de transparantie in hoe deze bereikt konden worden, werkte stimulerend voor eenieder.

Als gevolg van dit alles hebben wij in 2018 een aantal mooie resultaten behaald. Allereerst mag de excellente score van onze afdeling in de jaarlijks gehouden Climate Survey, die het werkklimaat weergeeft, genoemd worden, hetgeen onder meer aantoont dat onze medewerkers bijzonder tevreden zijn met diverse aspecten van hun werk en werkomstandigheden, waaronder beloning, bedrijfsdoelstellingen en werksfeer.

Een voorbeeld van een succesvol uitgevoerd cross-functioneel project, is het klanttevredenheidsonderzoek gehouden in september. Hierbij is circa 25% van de klanten geïnterviewd aan de hand van een survey welke volledig in lijn is met de internationale standaarden van HEINEKEN. Met dit onderzoek is opvolging gegeven aan de kennis en ervaring opgedaan tijdens een customer support workshop gehouden in juni van het afgelopen jaar. In de context van 'From good to GREAT', realiseerden wij ons dat, wanneer je een leidend marktaandeel hebt, je soms onvoldoende aandacht hebt voor

zaken die bij klanten spelen. Met de survey beoogden wij de vinger strak aan de pols te houden en ons in een positie te plaatsen waarbij wij na analyse van de resultaten veel beter kunnen inspelen op de wensen van onze klanten.

In het afgelopen jaar hebben wij ook het emballage project uitgevoerd waarbij de interne stromen eerst onder controle zijn gebracht gevolgd door een statiegeldverhoging welke in het vierde kwartaal ervoor heeft gezorgd dat er voldoende incentive was om gebruikte flessen te retourneren. Qua innovatie en nieuwe producten, hadden wij medio 2018 de launch van Radler 0.0%; alcoholvrij bier in de smaken limoen en kers. Tevens hebben wij Royal Club geïntroduceerd, een premium softdrink-lijn van HEINEKEN, beschikbaar in de smaken Tonic, Soda, Ginger Ale, Bitter Lemon en Fresh Citrus. Naast een geslaagde promotiecampagne, ging de introductie van deze nieuwe producten gepaard met de opzet van de mooiste stands op de jaarbeurs.

In het kader van de Route to Market hebben wij begin 2018 nieuwe verkooppunten geopend op Atjoni, Nickerie en Zanderij. Vooralsnog, zijn de verkopen op deze nieuwe verkooppunten prima te noemen.

Hoewel we een aantal mooie successen hebben behaald in het afgelopen jaar, hebben we zeker ook uitdagingen hebben gekend. Hiervan was de grootste de moeite van het behalen van onze targets. Het realiseren van de beoogde verkoopvolumes was niet gemakkelijk mede door de prijsverhoging in februari, de Euro crisis, de verminderde koopkracht van de gemiddelde Surinamer en het lange regenseizoen.

Ook dit jaar heeft onze afdeling op haar manier meegewerkt aan het bereiken van een ongevalsrij jaar. Omdat veel van ons personeel zich dagelijks op straat bevindt, is onze focus mede op road safety. In dit kader kan genoemd worden dat inmiddels alle medewerkers een Defensive Driving training hebben gevolgd en de voertuigen van alle medewerkers zijn voorzien van een GPS. Deze laatste maatregel

zorgt er met name voor dat er veel voorzichtiger gereden wordt.

Onze vooruitzichten voor het komend jaar zijn dat wij, mede voortbordurend op onze inspanningen in het afgelopen jaar, nog efficiënter zullen kunnen werken en beter kunnen inspelen op de behoeften van onze klanten. Door de introductie van BASE en de bijbehorende IT-systemen zullen onze processen efficiënter en simpeler kunnen worden ingericht en uitgevoerd. Tevens zal ons bestelsysteem gemoderniseerd worden, hetgeen meer mogelijkheden voor onze klanten met zich meebrengt. De verwachting is ook dat wij met ons verbeterplan, opgesteld op basis van de bevindingen van het klanttevredenheidsonderzoek, in staat zullen zijn een nog betere customer service te bieden en onze consumenten te verrassen met nieuwe producten die zeker in de smaak zullen vallen.

De mensen achter de producten

Ook de HR afdeling heeft duidelijk de ontwikkeling van de nieuwe missie, visie en strategie haar vruchten zien afwerpen. Organisatiebreed heeft deze vooral gezorgd voor duidelijkheid; de medewerkers op de verschillende afdelingen waren zich allemaal goed bewust van het doel dat ze gezamenlijk wilden bereiken en hoe ze hier, als afdeling dan wel individueel, een bijdrage aan konden leveren.

Eén van de belangrijkste taken van de afdeling HR, is het zorgdragen voor en bewaken van een gemotiveerd en gezond personeelsbestand dat is voorzien van de juiste instrumenten en de benodigde faciliterende omgeving voor het realiseren van de strategie. Met dit concept in gedachten hebben wij ook dit jaar op verschillende manieren aandacht besteed aan een meer optimale ontwikkeling van onze mensen, het stimuleren van een gezonde levensstijl en het bewaken van veilige werkomstandigheden en een veilige en prettige werkomgeving.

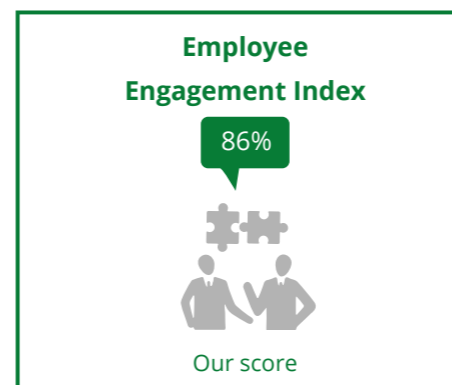
Mede ter onderbouwing van de nieuwe strategie is het HEINEKEN Leadership Expectations programma ingevoerd. Doel van dit programma was om medewerkers

via workshop sessies op een interactieve manier kennis te laten maken met de gedragingen die worden verwacht van leidinggevendenden.

Het programma steunt op vijf begrippen: connect, shape, develop, deliver & role model. In het kort komt het erop neer dat het belangrijk is om een echte verbinding te maken met de mensen in het bedrijf en de toekomst te vormen door groots te denken en gebruik te maken van een heldere strategie. In dit alles, is het ontwikkelen en motiveren van medewerkers met het doel ze te laten groeien belangrijk. Hierdoor worden ze in staat gesteld om te werken aan het realiseren van ambitieuze doelen en het nemen

van eigenaarschap voor resultaten. Het role model ziet toe op het gegeven dat leidinggevendenden anderen moeten leiden door het geven van het goede voorbeeld en het zijn van een rolmodel voor de HEINEKEN gedragingen.

In 2018 hebben wij ook het HEINEKEN-functiewaarderingsmodel voor staffuncties geïntroduceerd. Dit is gedaan ten behoeve van het in lijn brengen met het model van de HEINEKEN organisatiestructuur, verhoogde transparantie in de verhouding van de verschillende functies tot elkaar en beter inzicht in de mogelijkheden wat betreft loopbaanontwikkelingen voor onze medewerkers.

De ontzettend mooie score van 86% van ons medewerkerstevredenheid onderzoek, laat zien dat onze medewerkers het nog steeds erg aantrekkelijk vinden om bij ons te werken. Eén van de redenen hiervoor is de aandacht die wij besteden aan de persoonlijke ontwikkeling en aan de interne doorgroei van mensen in onze organisatie. In 2018 zijn er maar liefst 12 medewerkers doorgegroei en benoemd in nieuwe functies.

Het afgelopen jaar was een ongevalsrijk jaar. Dit hebben wij bereikt door onder meer een strikte uitvoering van ons veiligheidsbeleid en het zorgdragen voor het continu verstrekken van de nodige trainingen voor de gehele organisatie en tijdig behalen van

relevante certificeringen. Inmiddels staan wij zowel intern als extern bekend om onze proactieve veiligheidscultuur.

Naast het waarborgen van de fysieke veiligheid zijn tevens acties ondernomen gericht op een meer algemeen gevoel van veiligheid op de werkplek en daarbuiten. In deze context zijn verschillende awareness sessies verzorgd over, onder meer, pesten, seksuele intimidatie en klokkenluiden.

Zoals gewoonlijk was er in 2018 ook aandacht voor het stimuleren van een gezonde levensstijl van onze medewerkers. We hebben diverse evenementen georganiseerd, waaronder verschillende wandelopen en een bike tour naar Domburg welke een daverend succes was. Voor deze fietstocht hebben wij maar liefst 50 collega's enthousiast genoeg gekregen om deel te nemen aan deze fietstocht welke onder politiebegeleiding plaatsvond op gehuurde fietsen.

Voor 2019 is de verwachting dat veel zal staan in het teken van BASE; de implementatie van en

aanpassing aan dit nieuw systeem zal veel van mensen vergen. De invoering van BASE zal onder meer leiden tot een inhoudelijke verandering van een aantal functies en de HR-afdeling zal zoveel als mogelijk ondersteuning bieden door het verstrekken van relevante trainingen. Ook zal volgend jaar in het verlengde van het HEINEKEN Leadership Expectations programma, LEAP (Leadership Expectations for Advancing People Managers) worden uitgerold, gericht op leidinggevendenden in de breedste zin van het woord met als doel de competenties van leiders maximaal te ontwikkelen.

Wij zijn er trots op dat onze medewerkers tevreden zijn op hun werkplek en zullen er komend jaar dan ook weer hard aan werken om ze tevreden te houden, hun capaciteiten verder te ontwikkelen en ze alle mogelijke kansen te bieden door te groeien. Immers, alleen met een optimaal ontwikkeld personeelsbestand kunnen we maximale resultaten bereiken.

Directieteam

Ed Weggemans | Managing Director

Sinds januari 2016 General Manager van Surinaamse Brouwerij N.V. Trad in 1990 in dienst bij HEINEKEN. Bekleedde sales functies bij HEINEKEN Nederland en vervolgens commerciële functies bij HEINEKEN Export Groep in Oost Europa en Azië. Is de afgelopen jaren in management functies operationeel geweest in: Dubai (Commercial Manager), Nigeria (Commercial Manager), Nederland (General Manager Europe Export & Global Duty Free). Is als General Manager eindverantwoordelijk voor alle functies: Finance, Human Resources, Corporate Relations, Supply Chain, Marketing, Sales en IT Corporate.

Friso Lefeber | Supply Chain Manager

Sinds juni 2017 de Supply Chain Manager van Surinaamse Brouwerij N.V. Trad in 2003 in dienst bij HEINEKEN waar hij startte als Management Trainee en achtereenvolgens heeft gewerkt als Inkoop Analist, Logistieke Supervisor en Onderhouds Manager. In 2014 is hij met zijn gezin verhuisd naar Haïti waar hij als Logistiek en Productie Manager gewerkt heeft bij de lokale HEINEKEN brouwerij.

Zohrina Ramdjan Habieb | Finance Manager

Sinds mei 2008 Finance Manager van Surinaamse Brouwerij N.V. Trad in 2002 in dienst bij Surinaamse Brouwerij N.V. als Internal Financial Controller. Vervulde voorafgaand aan haar loopbaan bij HEINEKEN de functie van associate auditor bij Ernst & Young Accountants.

Fayzal Abdoelrazak | Commercial Manager

Sinds oktober 2014 Sales Manager van Surinaamse Brouwerij N.V. Trad in 2012 in dienst bij de Surinaamse Brouwerij N.V. als Global Information Services Manager. Heeft voorafgaand aan zijn loopbaan bij HEINEKEN als Business Developer diverse projecten gedaan in zowel Nederland als Suriname. Bekleedde diverse management posities bij beursgenoteerde bedrijven in Nederland (USG People, KPN, TPG).

Linda van Donk | Human Resource Manager

Sinds oktober 2015 Human Resource Manager van Surinaamse Brouwerij N.V. Trad in 2011 in dienst bij HEINEKEN International en bekleedde daar diverse HR functies. Werkte voorafgaand aan haar loopbaan bij HEINEKEN bij organisatieadviesbureau Hay Group, waar zij HR projecten voor verschillende bedrijven vervulde.

Raad van Commissarissen

Martin Loor

In 2017 met pensioen gegaan bij DSB, waar hij sinds 1998 werkzaam was, laatst in de rol van Financieel Directeur. Heeft voorafgaand aan zijn carrière bij De Surinaamsche Bank N.V. management posities vervuld voor o.m. de Volkskredietbank in Suriname en Societe des Bois Tropicaux te Frans Guyana. Zij activiteiten bestaan nu uit het adviseren omtrent financiële en economische aangelegenheden.

Hemmo Parson

Sinds 2003 bedrijfsjurist op het hoofdkantoor van HEINEKEN in Amsterdam met algeheel juridische verantwoordelijkheid voor de HEINEKEN operaties in de regio Americas. Tevens lid van het Leadership team HEINEKEN Americas. Bestuurslid van Carib Development Company Ltd. (Trinidad), van Desnoes & Geddes Ltd. (Jamaica) en Compania Cervecerias UNIDAS SA (CCU). Werkte voorafgaand aan zijn loopbaan bij HEINEKEN als advocaat bij Allen & Overy LLP en Loeff Claeyss Verbeke te Amsterdam.

Albert Ramdin

Na zijn terugkeer in 1993 naar Suriname, heeft Albert Ramdin in diverse functies in het Surinaamse overheidsapparaat gewerkt, waarna hij verbonden was als Marketing Manager bij British American Tobacco Suriname. Vanaf 1997 - 2015 heeft hij o.a. de volgende functies bekleed: Ambassadeur van Suriname bij de Organisatie van Amerikaanse Staten in Washington DC; Assistent Secretaris Generaal van de Caribische Gemeenschap in Georgetown, Guyana; Adviseur van de Secretaris Generaal van de OAS; Assistent Secretaris Generaal van de OAS. Na terugkeer in Suriname in 2015 heeft hij eerst als Adviseur van de Minister van Buitenlandse Zaken gefunctioneerd. Sinds april 2016 lid van het Directie Team van Newmont Suriname in de functie van Senior Director External Relations. Bekleedt tevens tal van advies functies in regionale en internationale organisaties.

Verlag van de Raad van Commissarissen

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 17 lid 3 van de statuten leggen wij de door de directie opgemaakte jaarrekening ter vaststelling voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De jaarrekening is door Lutchman & Co N.V. gecontroleerd. Wij bevelen u aan deze jaarrekening tezamen met de controleverklaring van Lutchman & Co N.V. vast te stellen.

Het geconsolideerd nettoresultaat over het verslagjaar 2018, exclusief de actuariële resultaten uit hoofde van de voorziening voor medische kosten na pensionering bedraagt SRD 81.764.439. Hiervan komt, conform artikel 18 lid 2 van de statuten, een bedrag van SRD 3,00 per preferent aandeel van SRD 50 nominaal toe aan de preferente aandeelhouders, en een bedrag van SRD 0,25 per gewoon aandeel van SRD 5 nominaal aan de gewone aandeelhouders. Deze bedragen zijn respectievelijk 6% en 5% van het geplaatste en gestorte kapitaal per aandeel. Hiermee maken de preferente en de gewone aandeelhouders statutair aanspraak op een uitkering van respectievelijk SRD 132 en SRD 23.715; daarna zal een bedrag van SRD 81.740.592 ter beschikking staan van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Het voorstel van de directie is om van dit bedrag een dividend uit te keren van SRD 857 per gewoon aandeel van SRD 5 en SRD 8.577 per preferent aandeel van SRD 50. Hiermee komt het totaal dividend, inclusief het statutaire deel per gewoon aandeel van SRD 5, op SRD 857,25 en per preferent aandeel van SRD 50 op SRD 8.580.

Het interim-dividend van SRD 420 per aandeel van SRD 5 en SRD 4.200 per preferent aandeel van SRD 50 is met onze goedkeuring betaalbaar gesteld in november 2018. Hiermee rekening houdend wordt bij aanneming van het voorstel het slotdividend vastgesteld op SRD 437,25 per gewoon aandeel van SRD 5 en SRD 4.380 per preferent aandeel van SRD 50. Deze bedragen zijn inclusief het voornoemde statutaire dividend en zullen betaalbaar worden gesteld onder inhouding van de verschuldigde dividendbelasting.

De vaststelling van de jaarrekening strekt tot decharge van de directie voor het bestuur en beheer en van de Raad voor het gehouden toezicht.

Raad van Commissarissen

Volgens het door de Raad van Commissarissen opgemaakte rooster van aftreden zoals bepaald in artikel 15 lid 2 van de statuten was aan de beurt om af te treden dhr. L. Naarden. Hij stelde zich niet herkiesbaar en is afgetreden in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden op 20 juni 2018. De Raad van Commissarissen zegt de heer Naarden dank voor zijn inzet

gedurende de periode dat hij als Raadslid en Voorzitter van de Raad heeft gefungeerd.

Bijeenkomsten

De Raad van Commissarissen heeft vergaderd op 18 april, 20 juni en 16 november 2018. In deze vergaderingen is aan verschillende onderwerpen aandacht besteed, waaronder de strategie, de bedrijfsresultaten, communicatie met de autoriteiten aangaande fiscale maatregelen die betrekking hebben op de productie van bier, dividend, de financiële positie, risicobeheersing, maatschappelijk verantwoord ondernemen en controle van de onderneming. Tevens is aandacht besteed aan veranderende marktomstandigheden en hoe daarop in te spelen. De Raadsleden hebben actief meegedaan aan de discussies en de besluitvorming.

Naast de vergaderingen van de Raad hebben Raad van Commissarissen ook met de directie overlegd onder meer om vergaderingen van de Raad voor te bereiden en over specifieke issues die het bedrijf raken.

Veiligheid en Milieu

De Raad van Commissarissen kan zich positief uitlaten over het gevoerde commerciële en financiële beleid, maar ook over de inspanningen door Surinaamse Brouwerij N.V. ten aanzien van veiligheid, milieu en het bewustzijn voor veilig verkeer. Hierdoor wordt niet alleen het welzijn van de medewerkers bevorderd, maar ook inhoud gegeven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Dankwoord

Wij spreken onze dank uit voor de inspanning van directie en personeel; zij hebben zich ook in 2018 actief ingezet om de moeilijke marktomstandigheden het hoofd te bieden opdat het bedrijf ook dit jaar positief kon afsluiten.

Raad van Commissarissen

De heer M. Loor (Voorzitter)

De heer H. Parson

De heer A. Ramdin

Paramaribo, 14 mei 2019

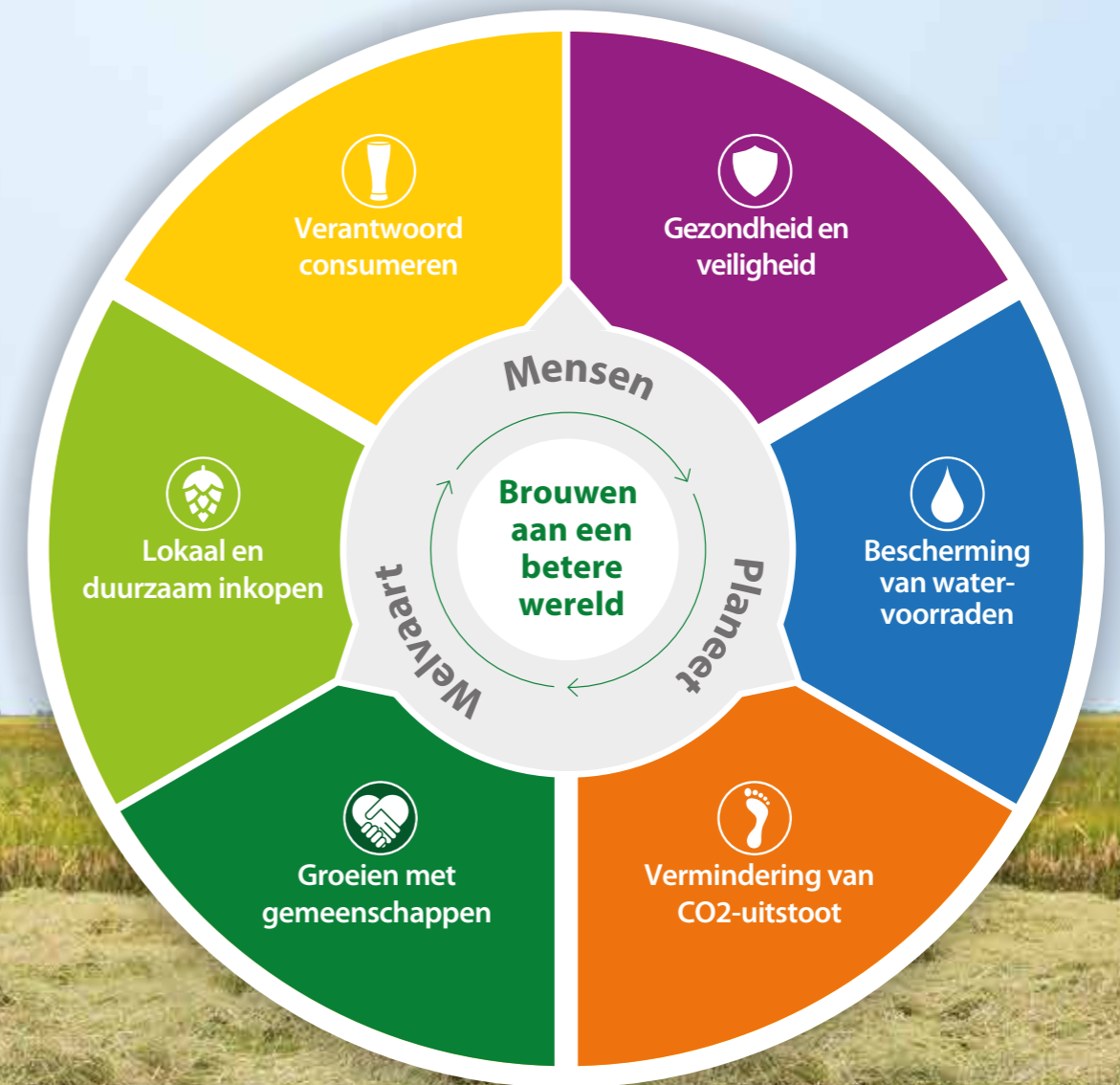

SURINAAMSE BROUWERIJ

PART OF THE HEINEKEN COMPANY

BROUWEN AAN EEN BETER SURINAME

Duurzame ontwikkeling

Wij geloven in duurzaamheid als een drijfveer voor zakelijk succes en in het bedrijfsleven als een positieve kracht voor verandering. Onze duurzaamheidsstrategie is daarom niet slechts een van onze vier zakelijke prioriteiten. Het verenigt onze merken om mensen en planeet te respecteren en drijft ons naar vooruitstrevende manieren om de uitdagingen in de samenleving aan te pakken.

Als onderdeel van HEINEKEN leeft Surinaamse Brouwerij dezelfde duurzaamheidsagenda na in haar gelocaliseerde duurzaamheidsstrategie, genaamd "Brouwen aan een Beter Suriname". De strategie omvat de doelstellingen op zes voor ons belangrijke gebieden, omdat wij van mening zijn dat we op deze gebieden het grootste verschil kunnen maken aangaande milieu- en sociale kwesties.

Alhoewel wij ons ervan bewust zijn dat er nog veel werk te verzetten is in sommige van deze gebieden, zoals het verminderen van ons waterverbruik en CO2-uitstoot, delen wij graag de vooruitgang die wij tot nu toe hebben bereikt zoals aangegeven in het duurzaamheidsverslag.

Consumentenaangelegenheden

Verhoging statiegeld

Omdat het tekort aan retourflessen een structurele uitdaging is waar iets aan gedaan moest worden hebben we in 2018 het statiegeld verhoogd om zo consumenten meer stimulans te bieden om de flessen te retourneren. Omdat dit een permanente investering is voor de onderneming, zullen onze inspanningen gericht op het verhogen van de awareness onder onze consumenten om de flessen weer in te leveren gecontinueerd worden.

Wij zijn bijzonder verheugd dat de Surinaamse Consumentenkring heeft erkend dat wij met dit initiatief trachten een wezenlijke bijdrage te leveren aan een groen Suriname en dit heeft getoond door ons milieubeleid te waarderen middels het toekennen van een Groen Award op 3 mei 2018.

Maatschappelijke betrokkenheid

STIVASUR

Als lid van STIVASUR levert Surinaamse Brouwerij al sinds 2015 een belangrijke bijdrage aan de bewustwording voor verantwoord alcoholgebruik. Wij staan geheel achter de visie van STIVASUR om alcoholmisbruik volledig te elimineren. In 2018 was de focus wederom op alcohol en verkeer, waarbij de belangrijkste boodschap was dat deze twee nooit samengaan. In dit verband heeft STIVASUR een informatiefilm geproduceerd, waarin de negatieve gevolgen van alcoholmisbruik vanuit verschillende invalshoeken zijn bekeken en besproken door vertegenwoordigers van, onder meer, een ziekenhuis, het Psychiatrisch Centrum Suriname en het Politie Korps Suriname. Het doel van de informatiefilm was het verhogen van de awareness over de gevolgen van alcoholmisbruik, met name in het verkeer. Noemenswaardig is dat dit de eerste informatiefilm in Suriname is, waarbij informatie wordt gegeven over het gebruik van standaardglazen. Het belangrijkste voordeel van het gebruik van standaardglazen, is dat het consumenten in staat stelt zelf hun alcoholconsumptie bij te houden.

Stichting Support Recycling Suriname

De Stichting Support Recycling Suriname, oftewel SuReSur, is een van de samenwerkingspartners van Surinaamse Brouwerij op het gebied van het creëren van awareness met betrekking tot afval in het milieu. Samen met SuReSur zijn in het afgelopen jaar verschillende activiteiten ondernomen. Een van deze activiteiten was de productie van het informatieprogramma "Why Recycle?". Hieraan heeft Surinaamse Brouwerij een bijdrage geleverd door de voordelen en het belang te onderstrepen van statiegeldflessen en het daadwerkelijk retourneren van deze voor hergebruik.

TIPS VOOR VERANTWOORD DRINKEN

-
1 STEL VOORAF EEN CHAUFFEUR AAN DIE GEEN ALCOHOL ZAL DRINKEN
-
2 DRINK NIET OP EEN LEGE MAAG EN EET WAT TIJDENS HET DRINKEN
-
3 KEN JE GRENZEN
 DE RICHTLIJN PER DAG:
 • 3-4 EENHEDEN VOOR MANNEN
 • 2-3 EENHEDEN VOOR VROUWEN
-
4 HOUD REKENING MET JE GESLACHT
 ALCOHOL HEEFT MEER INVLOED OP HET VROUWENLICHAAM OMDAT HET MINDER WATER BEVAT
-
5 NEEM GEREGLD EEN PAUZE OM IN TOPCONDITIE TE BLIJVEN
-
6 LET OP ELKAAR, LUISTER NAAR EEN VRIEND WANNEER JE GENOEG HEBT GEHAD
-
7 WISSEL TIJDENS HET DRINKEN AF MET WATER

S
SURINAAMSE BROUWERIJ

PART OF THE HEINEKEN COMPANY

World Clean Up Day

Tijdens de World Clean Up Day op 15 september 2018 heeft Surinaamse Brouwerij een bijdrage geleverd door samen met een deel van haar personeel te assisteren bij het schoonmaken van Weg Naar Zee. De focus was hierbij op het belang van schoonmaken en schoonhouden van het milieu voor een beter Suriname.

Maatschappelijke groei

Samen met ons gehele personeel hebben wij vrijwilligerswerk verricht in vier bejaardentehuizen. Afhankelijk van de specifieke behoefte van het bejaardentehuis zijn verschillende activiteiten ondernomen, waaronder onderhouds-, schoonmaak en reparatiewerkzaamheden. Aan het einde van de dag is elk van onze 182 personeelsleden met een voldaan gevoel huiswaarts gekeerd.

Innovaties

Launch Radler 0.0%

Wereldwijd is de trend ingezet om het "Low and No Alcohol" segment te betreden. Ook Surinaamse Brouwerij blijft niet achter en anticipeert op deze verandering in de wereld waarbij meer aandacht is voor gezondheid, welzijn en een gematigde consumptie. Met de launch van de Radler 0.0% stellen ook wij onze consumenten in de gelegenheid om te genieten van een bierproduct zonder alcohol.

Local sourcing

In alle landen waar HEINEKEN opereert beoogt de organisatie met name via de landbouwsector, lokale producten af te nemen. Indien de algemene bedrijfsvoering van een bedrijf in lijn is met de HEINEKEN-standaarden voor kwaliteit en Code of Business Conduct zijn wij bereid een langdurig contract aan te gaan met lokale producenten. Hoewel de productie in Suriname momenteel kleinschalig is waardoor de prijs van de grondstoffen hoog is, blijft Surinaamse Brouwerij actief zoeken naar alternatieve manieren om meer lokale producten, en vooral grondstoffen, af te nemen.

Ondernemen op een duurzame manier is geen populair begrip maar een noodzakelijke mindset.

Bij Surinaamse Brouwerij zijn wij ervan overtuigd dat het overleven van de mensheid alleen kan geschieden als wij duurzaamheid integraal aanpakken vanuit ons denken en handelen.

Met het 'Brouwen aan een beter Suriname' dragen wij onze visie uit om een betekenisvolle invloed te blijven hebben op de mens en de natuur in Suriname.

DUURZAAMHEIDSVERSLAG

"Brouwen aan een betere wereld" is onze globale duurzaamheidsstrategie welke alle werkmaatschappijen van HEINEKEN verenigt in het streven om een drijvende kracht te zijn achter verandering. Hierbij richten we ons op die gebieden waarbij wij het grootste verschil willen maken en het inspireert onze merken om hun doelen in lijn te plaatsen met het aanpakken van milieukwesties en ook sociale kwesties. We zijn vastbesloten om door middel van deze strategie een bijdrage te leveren aan 6 van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de VN.

Suriname in 2018

Alcohol gerelateerde schade

aangepakt in samenwerking met de NGO 'STIVASUR' en promotie van verantwoordelijk alcohol gebruik.

100% van de leveranciers

heeft onze Leveranciers Code ondertekend, waarmee de hoge standaarden van zakelijk gedrag en respect voor mensenrechten en de natuur worden gewaarborgd.

180 werknemers

heeft onze Leveranciers Code ondertekend, waarmee de hoge standaarden van zakelijk gedrag en respect voor mensenrechten en de natuur worden gewaarborgd.

Slechts 1

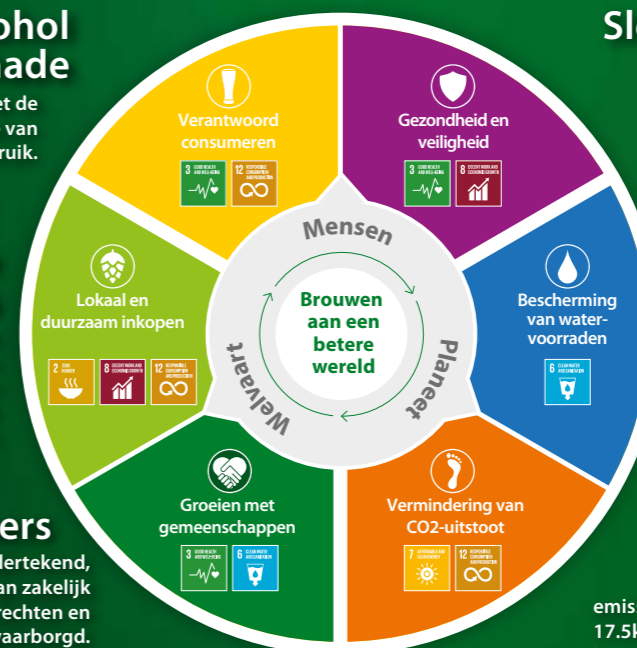
ongeluk in 2018, maar nog steeds een teveel. We blijven de nodige inspanningen plegen om de doelstelling van 0 ongelukken te behalen door middel van constante trainingen.

24% minder

gebruikt voor de productie van iedere liter bier sinds 2008, te weten 5 hl/hl dankzij ons nieuw brouwhuis en initiatieven die zijn ondernomen voor minder gebruik van water.

CO2 verlaagd met 8%

emissies in de productie sinds 2008 naar 17.5kg CO2 /hl bier. Onze gezamenlijke inspanningen voor de vermindering van CO2 - emissies begint haar vruchten af te werpen!

Voor meer informatie over onze duurzaamheidsmissie: www.surinaamsebrouwerij.com/duurzaamheid

Suriname

Vrijwilligerswerk voor bejaarden

Dit jaar heeft ons geheel personeelsbestand bestaande uit 182 medewerkers ervoor gekozen om ons evenement voor vrijwilligerswerk te wijden aan het ondersteunen van bejaardentehuizen.

Ze hebben vrijwillig hun vrije tijd besteed aan schoonmaken voor, werken in de tuin van en reparaties ten behoeve van de bejaardentehuizen. Het helpen van hulpbehoevende bejaarden is een lonende ervaring en de dankbaarheid die we hebben ontvangen heeft ons een bijzonder nederig gevoel gegeven. Tegen de tijd dat onze medewerkers weer huiswaarts keerden hadden ze een diepgaander respect voor de mannen en vrouwen die de weg hebben geplaveid voor nieuwe generaties door middel van hun bijdragen aan de maatschappij.

Ondersteuning van de kringloop-economie met retourflessen

Als overtuigd aanhanger van de duurzaamheid van retourverpakkingen, hebben we vastberaden stappen genomen om het aantal flessen dat wordt geretourneerd vanuit de markt, te verhogen. We zijn een samenwerking aangegaan met een contractor voor het verzamelen van lege statiegeldflessen van de huizen van de consumenten en hebben de Green Award toegekend gekregen door de consumentenorganisatie Consumenten Kring voor onze inspanningen. Na een zorgvuldige afweging hebben wij ook het statiegeld per fles verhoogd als stimulans om meer mensen zover te krijgen om flessen te retourneren.

Pleiten voor verantwoordelijke consumptie

We zijn een oprichtend lid van Stivasur, de Stichting voor Verantwoordelijk Alcoholgebruik in Suriname. Dit jaar hebben we een korte documentaire ontwikkeld om de nadelige effecten van alcoholmisbruik uit te leggen. Deze documentaire is de eerste in zijn soort in Suriname en bevat bijdragen van vertegenwoordigers van de politie, medici en iemand die verantwoordelijk was voor het veroorzaken van een dodelijk ongeluk terwijl hij reed onder de invloed van alcohol. Het is uitgezonden tijdens de Nationale Verkeersveiligheidsmaand van 2018 en is vaak bekeken op lokale en sociale media. →

Jaarrekening 2018

Geconsolideerde balans per 31 december

(Vóór verwerking van het voorstel winstbestemming)

		2018	2017
	Noot	SRD	SRD
Activa			
Materiële vaste activa	1	212.280.771	164.195.495
Immateriële vaste activa	2	8.151.626	8.970.631
Langlopende vorderingen		-	137.530
Latente belastingvorderingen	3	9.975.775	9.999.441
Totaal vaste activa		<u>230.408.172</u>	<u>183.303.097</u>
Vorraden	4	26.297.934	24.106.293
Effecten	5	1	1
Te vorderen inkomstenbelasting	6	6.485.427	6.485.427
Vorderingen	7	16.955.938	27.056.547
Liquide middelen	8	30.293.031	59.442.735
Totaal vlottende activa		<u>80.032.331</u>	<u>117.091.003</u>
Totaal activa		<u>310.440.503</u>	<u>300.394.100</u>
Passiva			
Eigen vermogen		<u>76.535.992</u>	<u>62.923.019</u>
Voorziening latente belastingverplichtingen	9	1.275.665	3.016.620
Voorziening voor medische kosten ná pensionering	10	10.814.133	8.574.476
Verplichting long-term incentive plan		1.228.453	1.120.604
Langlopende schulden	11	103.200.000	108.000.000
Totaal voorzieningen en langlopende schulden		<u>116.518.251</u>	<u>120.711.700</u>
Te betalen inkomstenbelasting	12	16.127.265	29.984.993
Kortlopende schulden	13	101.258.995	86.774.388
Totaal kortlopende schulden		<u>117.386.260</u>	<u>116.759.381</u>
Totaal passiva		<u>310.440.503</u>	<u>300.394.100</u>

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

		2018	2017
	Noot	SRD	SRD
Omzet	14	<u>386.140.895</u>	<u>353.150.599</u>
Overige opbrengsten		<u>10.542</u>	<u>432.279</u>
Grondstoffen, materialen en diensten	15	-183.326.853	-174.754.335
Personeelskosten	16	-48.100.224	-41.144.302
Afschrijvingen	17	<u>-22.880.384</u>	<u>-24.192.285</u>
Som der bedrijfslasten		<u>-254.307.461</u>	<u>-240.090.922</u>
Bedrijfsresultaat		131.843.976	113.491.956
Financiële lasten	18	<u>-3.013.301</u>	<u>-9.808.832</u>
Resultaat vóór belasting		128.830.675	103.683.124
Inkomstenbelasting		<u>-46.379.043</u>	<u>-37.325.925</u>
Netto resultaat		<u>82.451.632</u>	<u>66.357.199</u>
Toe te rekenen aan:			
- Aandeelhouders van Amstel Brouwerij B.V.		62.910.595	50.630.543
- Minderheidsaandeelhouders		19.541.037	15.726.656

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

	Geplaatst en gestort kapitaal	Algemene reserve	Totaal
	SRD	SRD	SRD
Stand per 1 januari 2017	476.500	64.447.007	64.923.507
Uitkering slotdividend 2016	-	-34.951.253	-34.951.253
Uitkering interim-dividend 2017	-	-26.969.900	-26.969.900
Netto resultaat 2017	-	66.357.199	66.357.199
Uitkering statutair dividend 2017	-	-23.847	-23.847
Koersresultaten u.h.v. herwaardering groepsleningen	-	-5.120.000	-5.120.000
Actuariële verliezen uit hoofde van voorziening medische kosten na pensionering	-	-1.391.309	-1.391.309
Long Term Incentive Plan	-	98.622	98.622
Stand per 31 december 2017	476.500	62.446.519	62.923.019
Stand per 1 januari 2018	476.500	62.446.519	62.923.019
Uitkering slotdividend 2017	-	-33.140.553	-33.140.553
Uitkering interim-dividend 2018	-	-40.026.000	-40.026.000
Netto resultaat 2018	-	82.451.632	82.451.632
Uitkering statutair dividend 2018	-	-23.847	-23.847
Koersresultaten u.h.v. herwaardering groepsleningen	-	4.800.000	4.800.000
Actuariële verliezen uit hoofde van voorziening medische kosten na pensionering.	-	-725.115	-725.115
Long Term Incentive Plan	-	276.857	276.857
Stand per 31 december 2018	476.500	76.059.493	76.535.993

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	2018 SRD	2017 SRD
Netto resultaat	82.451.632	66.357.199
Afschrijvingen	22.880.384	24.192.285
Boekwinst verkoop materiële vaste activa	-10.542	-432.279
Interest (baten)/lasten-gesaldeerd	1.632.563	942.949
Inkomstenbelasting	46.379.043	37.325.925
Kasstroom operationele activiteiten voor mutatie in werkkapitaal en voorzieningen	153.333.080	128.386.079
Mutatie voorraden	-2.191.641	6.313.580
Mutatie vorderingen	10.238.139	-18.373.506
Mutatie kortlopende schulden	10.711.273	1.463.599
Totaal veranderingen in werkkapitaal	18.757.771	-10.596.327
Mutatie voorziening medische kosten na pensionering en LTIP	1.561.496	1.179.531
Kasstroom bedrijfsoperaties	173.652.347	118.969.283
Interest betaald en ontvangen	-1.700.854	-474.002
Betaalde inkomstenbelasting	-61.616.306	-36.761.702
Kasstroom operationele activiteiten	110.335.187	81.733.579
Investeringen in materiële vaste activa	-70.146.656	-56.018.305
Opbrengst verkoop materiële vaste activa	10.542	897.939
Kasstroom investeringsactiviteiten	-70.136.114	-55.120.366
Vrije operationele kasstroom	40.199.073	26.613.213
Betaalde dividenden	-69.348.775	-37.866.065
Lening opgenomen bij Heineken International B.V.	-	71.200.000
Kasstroom financieringsactiviteiten	-69.348.775	33.333.935
Netto kasstroom	-29.149.702	59.947.148
Saldo liquide middelen 1 januari	59.442.736	-504.412
Saldo liquide middelen 31 december	30.293.034	59.442.736

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

1. Vennootschappelijke informatie

Surinaamse Brouwerij N.V. (SBNV of de vennootschap) is een naamloze vennootschap opgericht en statutair gevestigd in Paramaribo, Suriname. Het bedrijf is voor 76.3% in handen van Amstel Brouwerij B.V., een besloten vennootschap gevestigd en geregistreerd in Amsterdam, Nederland, die een 100% dochteronderneming is van HEINEKEN N.V.

Groepsverhoudingen

Surinaamse Brouwerij N.V. staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen (tezamen aangeduid als 'SBNV Groep'). Op 4 juli 2016 heeft Surinaamse Brouwerij N.V. als enig bestuurslid de zeggenschap verworven in Stichting Super Trans Atlantic bij wie het economisch eigendom van de onroerende en goederen berust.

De geconsolideerde jaarrekening 2018 van de vennootschap omvat Surinaamse Brouwerij N.V., Parbo Centrale N.V., Stichting Super Trans Atlantic en Premium Beverage N.V.. Premium Beverage N.V. is een slapende vennootschap.

De kernactiviteiten van Surinaamse Brouwerij N.V. betreffen het brouwen, bottelen, importeren, verkopen, distribueren en exporteren van bier onder de merknamen PARBO Bier, PARBO Chiller, PARBO Light, PARBO Radler, Sranan Biri, Heineken®, Desperados, SOL en Vitamalt.

2. Basisuitgangspunten voor de opstelling van de jaarrekening

A. Compliance verklaring

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De geconsolideerde jaarrekening is door de directie van de vennootschap opgesteld en wordt ter vaststelling aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders

voorgelegd op 19 Juni 2019.

B. Waarderingsgrondslag

Tenzij anders vermeld is de geconsolideerde jaarrekening opgesteld op basis van historische kostprijzen.

C. Functionele en rapporteringsvaluta

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in Surinaamse Dollars (SRD); dit is de functionele valuta van de vennootschap. Alle financiële informatie in SRD is afgerond naar de dichtsbijzijnde SRD.

D. Schattingen, aannames en beoordelingen

Het opmaken van de jaarrekening vereist van het management dat zij schattingen, aannames en beoordelingen maakt die de toepassing van grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en de gerapporteerde bedragen voor activa en passiva en opbrengsten en kosten beïnvloeden. De gemaakte schattingen in de jaarrekening hebben onder andere betrekking op de geschatte economische levensduren en restwaarden van de materiële en immateriële vaste activa, voorzieningen voor latente belastingverplichtingen, medische kosten na pensionering, incurante voorraden en dubieuze debiteuren. Werkelijke uitkomsten en resultaten kunnen afwijken van gemaakte schattingen.

Schattingen en onderliggende aannames worden doorlopend geëvalueerd. Schattingswijzigingen worden verantwoord in de periode waarin de schatting is herzien, indien de aanpassing alleen van invloed is op die periode of in de periode waarin de schatting is herzien en in toekomstige periodes, indien de aanpassing van invloed is op zowel de huidige als de toekomstige periodes.

De belangrijkste schattingen, aannames en beoordelingen bij de toepassing van de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de Surinaamse

Brouwerij N.V. zijn beschreven in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

3. Belangrijke grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De hieronder beschreven grondslagen voor financiële verslaggeving zijn voor de in deze geconsolideerde jaarrekening gepresenteerde perioden consistent toegepast en zijn ook voor de dochterondernemingen toegepast, tenzij anders vermeld.

A. Grondslagen voor de consolidatie

1. Dochterondernemingen

Dochterondernemingen zijn entiteiten waarover SBNV beslissende zeggenschap heeft en waarbij SBNV in staat is haar rechten op de variabele vergoedingen uit haar betrokkenheid met deze entiteiten op basis van haar beslissende zeggenschap te effectueren. De jaarrekeningen van de dochterondernemingen worden volledig geconsolideerd in de geconsolideerde jaarrekening vanaf het moment dat de overwegende zeggenschap begint, tot het moment dat deze eindigt.

2. Verlies van zeggenschap

Bij verlies van zeggenschap, worden alle activa en passiva van een dochteronderneming en de overige met de dochteronderneming samenhangende vermogenscomponenten gedeconsolideerd. De hieruit voortvloeiende winsten of verliezen worden in de winst- en verliesrekening verwerkt.

3. Eliminatie van transacties bij consolidatie

Transacties tussen groepsmaatschappijen en onderlinge vorderingen en schulden en ongerealiseerde resultaten die voortvloeien uit dergelijke transacties worden bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd.

B. Transacties in vreemde valuta

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend naar SRD tegen de koersen per balansdatum zoals opgegeven door de Surinaamsche Bank N.V..

De gehanteerde omrekeningskoersen per balansdatum zijn als volgt:

USD 1	= SRD 7,53	(Ultimo 2017: USD 1	= SRD 7,52)
EURO 1	= SRD 8,60	(Ultimo 2017: EURO 1	= SRD 9,00)

Transacties in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening.

C. Materiële vaste activa

1. Activa in eigendom

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De historische kostprijs omvat de aanschaffingskosten en alle uitgaven welke direct toerekenbaar zijn aan het actief. De kostprijs van zelfvervaardigde activa bestaat uit de kosten van materialen en directe arbeid en alle overige kosten die rechtstreeks toegerekend kunnen worden aan het gereed maken van het actief voor het beoogde gebruik.

Reserve onderdelen die zijn aangeschaft als onderdeel van een materieel vast actief en functioneel slechts kunnen worden gebruikt als onderdeel van het betreffende materieel vast actief worden geactiveerd en afgeschreven als materiële vaste activa. In alle andere gevallen worden deze onderdelen verantwoord als voorraden die bij verbruik ten laste van de winst- en verliesrekening worden gebracht. Wanneer materiële vaste activa bestaan uit onderdelen met een ongelijke gebruiksduur, worden deze als afzonderlijke posten onder de materiële activa opgenomen.

Emballage in omloop wordt geregistreerd als materiële vaste activa en een schuld wordt opgenomen voor de verplichting om de deposito's (statiegeld) aan de klanten terug te betalen. Deze verplichting is in de balans opgenomen onder de kortlopende schulden.

2. Vervolgkosten

De uitgaven ter vervanging van een onderdeel van een materieel vast actief worden opgenomen in de boekwaarde van het actief of, indien van toepassing, verantwoord als een afzonderlijk actief, indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief naar de vennootschap zullen vloeien en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald. Een vervangen actief wordt voor haar boekwaarde gedesinvesteerd. De kosten voor het dagelijkse onderhoud van de materiële vaste activa worden in de winst- en verliesrekening verwerkt wanneer zij worden gemaakt.

3. Afschrijvingen

Afschrijvingen worden berekend over het afschrijfbaar bedrag, zijnde de kostprijs van een actief, of een ander kostprijsvervangend bedrag, verminderd met de restwaarde.

Op terreinen wordt niet afgeschreven onder de veronderstelling dat deze een onbeperkte levensduur hebben. Afschrijvingen op overige materiële vaste activa worden lineair ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht op basis van de geschatte gebruiksduur. Op projecten in uitvoering wordt niet afgeschreven. De verwachte gebruiksduur voor de huidige en de vergelijkende periode is als volgt:

- Gebouwen en opstallen 15-40 jaar
- Installaties en machines 10-30 jaar
- Overige materiële vaste activa 3-15 jaar

4. Winsten en verliezen bij verkoop

Winsten bij verkoop van materiële vaste activa worden in de winst- en verliesrekening onder overige opbrengsten verantwoord. Verliezen bij verkoop van immateriële vaste activa worden onder afschrijvingen verantwoord. Winsten en verliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening wanneer de belangrijkste risico's en voordelen van eigendom zijn overgedragen aan de koper, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is, de hiermee verbandhoudende kosten op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat en er geen actief beheer meer is over de materiële vaste activa.

D. Immateriële vaste activa

1. Algemeen

Immateriële vaste activa betreft geactiveerde software die is gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen.

2. Vervolgkosten

Toekomstige uitgaven voor immateriële activa worden alleen geactiveerd als ze de toekomstige economische voordelen belichaamd in het specifieke actief doen toenemen.

3. Afschrijvingen

De afschrijving wordt berekend over de kostprijs van het actief, of een ander kostprijsvervangend bedrag, verminderd met de restwaarde. Immateriële activa met een eindige levensduur worden lineair afgeschreven op basis van de geschatte gebruiksduur vanaf de datum waarop deze activa voor gebruik beschikbaar zijn. De verwachte gebruiksduur voor de software is drie (3) jaar.

4. Winsten en verliezen bij verkoop

Winsten bij verkoop van immateriële vaste activa worden in de winst- en verliesrekening onder overige opbrengsten verantwoord. Verliezen bij verkoop van materiële vaste activa worden onder de afschrijvingen verantwoord. Winsten en verliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening wanneer de belangrijkste risico's en voordelen van eigendom zijn overgedragen aan de koper, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is, de hiermee verbandhoudende kosten op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat en er geen actief beheer meer is over de immateriële vaste activa.

E. Voorraden

1. Algemeen

Voorraden worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. De kostprijs van de voorraden wordt gebaseerd op de gewogen gemiddelde kostprijs en omvat de verwervingskosten, de productie- of conversiekosten en de overige kosten die gemaakt worden om de voorraden naar de huidige locatie te vervoeren en in de huidige staat te brengen. Netto-opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs binnen de normale bedrijfsuitoefening, verminderd met de geschatte nog te maken kosten.

2. Voorraad gereed product en onderhanden werk

Gereed product en onderhanden werk worden gewaardeerd tegen productiekosten gebaseerd op gemiddelde kostprijzen, rekening houdend met het bereikte stadium van de producten. In de kosten is een calculatorisch deel van de indirecte productiekosten opgenomen uitgaande van een normale productie capaciteit.

3. Overige voorraden en reserve onderdelen

De overige voorraden en reserve onderdelen worden gewaardeerd tegen gewogen gemiddelde kostprijzen. Waardeverminderingen en gebruik van onderdelen worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Reserveonderdelen die zijn aangeschaft als onderdeel van een materieel vast actief en alleen kunnen worden gebruikt als onderdeel van het betreffende materieel vast actief worden geactiveerd en afgeschreven als materiële vaste activa. Waar nodig wordt een voorziening voor verouderde voorraden in mindering gebracht op voorraadwaarde.

F. Effecten

De effecten zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

G. Niet-afgeleide financiële instrumenten

1. Algemeen

Niet-afgeleide financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, liquide middelen, leningen en schulden aan kredietinstellingen, handelsschulden en overige te betalen bedragen, en worden gewaardeerd tegen reële waarde plus de direct toerekenbare transactiekosten.

Indien SBNV het wettelijk recht heeft om financiële activa te verrekenen met financiële verplichtingen en SBNV voornemens is om op netto-basis af te wikkelen of om de activa te realiseren onder gelijktijdige verrekening van de passiva, worden financiële activa en financiële passiva gesaldeerd in de balans gepresenteerd. Het recht op verrekening is op elk moment beschikbaar in de huidige verslagperiode en is niet afhankelijk van een toekomstige gebeurtenis en wettelijk afdwingbaar voor alle tegenpartijen in het kader van de normale bedrijfsuitoefening, ook in geval van wanbetaling, insolventie of faillissement.

2. Financiële activa

Financiële activa met name handelsvorderingen, worden elke verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen zijn dat het actief een waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een waardevermindering, indien er objectieve aanwijzingen zijn dat één of meerdere gebeurtenissen een negatief effect hebben gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en dat daarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Alle waardeverminderingverliezen worden verwerkt in de winst- en verliesrekening. Een waardevermindering wordt teruggenomen indien de terugname objectief kan worden gerelateerd aan een gebeurtenis die zich voordeed nadat de waardevermindering was verantwoord.

3. Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas- en banksaldi en andere direct opvraagbare deposito's. Kortlopende bankschulden zijn een integraal onderdeel van het kasbeheer van de SBNV Groep en zijn ten behoeve van het kasstroomoverzicht opgenomen als onderdeel van de liquide middelen.

H. Aandelenkapitaal

1. Gewone en preferente aandelen

Gewone- en preferente aandelen worden geclassificeerd als eigen vermogen. Kosten die direct zijn toe te schrijven aan de uitgifte van gewone aandelen worden, rekening houdende met eventuele belastingeffecten, in mindering gebracht op het eigen vermogen.

2. Dividend

Dividenden worden als een verplichting verantwoord in de periode waarin zij krachtens besluit worden toegekend.

I. Personeelsbeloningen

1. Toegezegde-bijdrageregelingen

Een toegezegde-bijdrageregeling is een regeling inzake vergoedingen na uitdiensttreding (een pensioenregeling) waarbij SBNV vaste bijdragen betaalt aan een afzonderlijke entiteit. SBNV heeft geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting om verdere bijdragen te betalen wanneer het pensioenfonds

onvoldoende activa heeft om aan alle werknemers de personeelsbeloningen uit te betalen met betrekking tot de prestaties van de werknemers in de lopende en voorgaande periode. Verplichtingen voor bijdragen aan toegezegde bijdrage regelingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen onder personeelskosten in de perioden waarin door de medewerkers prestaties worden geleverd.

2. Toegezegd-pensioenregeling

Een toegezegd-pensioenregeling is elke andere regeling inzake vergoeding na uitdiensttreding dan de toegezegde-bijdrageregeling. Een toegezegd-pensioenregeling is een pensioenregeling waarbij het bedrag dat een werknemer bij zijn uitdiensttreding zal ontvangen, meestal afhankelijk is van verschillende factoren zoals leeftijd, aantal dienstjaren en beloning. De netto verplichting van de SBNV Groep uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling heeft betrekking op de voorziening voor medische kosten na pensionering. De voorziening wordt gevormd op basis van gedane toezeggingen door de werkgever voor vrije medische zorgverlening voor rechthebbenden en deelgenoten die hieraan rechten kunnen ontlenen. De voorziening wordt bepaald op basis van actuariële berekeningen op basis van de 'projected unit credit method'. SBNV verwerkt alle actuariële winsten en verliezen in verband met de toegezegd-pensioenregeling rechtstreeks in het eigen vermogen (algemene reserve), alle kosten in verband met de toegezegd-pensioenregeling als personeelskosten, en de overige financiële baten en lasten in de winst- en verliesrekening.

3. Op aandelen gebaseerde beloning

De verplichting voor het "Long Term Incentive Plan (LTIP)" heeft betrekking op het door Heineken International gehanteerde beloningssysteem voor de expatriates. De reële waarde per toewijzingsdatum van de (voorwaardelijk) toegekende rechten op aandelen, aangepast voor verwachte dividenden wordt opgenomen onder personeelskosten, tegen een overeenkomstige toename in het eigen vermogen, gedurende de periode waarin de werknemers het onvoorwaardelijk recht verkrijgen op de rechten op aandelen. De kosten van het "LTIP" worden gelijkmatig verdeeld over deze periode waarbij rekening wordt gehouden met de verwachte vervallen rechten. Op balansdatum herzielt SBNV de

schattingen van het aantal onvoorwaardelijke rechten op aandelen en verwerkt het effect van deze herziening in de winst- en verliesrekening met een overeenkomstige correctie op het eigen vermogen.

4. Korte termijn personeelsbeloning

Korte termijn personeelsbeloningen worden opgenomen tegen nominale waarde en in de winst- en verliesrekening verwerkt in de periode waarin de gerelateerde prestaties worden verricht. Voor het in het kader van korte termijn personeelsbeloningen naar verwachting uit te keren bedrag wordt een kortlopende verplichting gevormd, indien er op SBNV een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting rust om dit bedrag uit te keren en de omvang betrouwbaar kan worden ingeschat.

J. Voorzieningen

1. Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer, op grond van een gebeurtenis uit het verleden, SBNV een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft en een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van het bedrag van de verplichting, en wanneer aannemelijk is dat een uitstroom van economische middelen nodig is om de verplichting af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting nodig zijn om de verplichting af te wikkelen, gebruikmakend van een disconteringsvoet vóór belastingen die de marktverwachtingen weerspiegelt inzake de tijdswaarde van geld en de specifieke risico's die aan de verplichting verbonden zijn. De stijging in de voorziening die verband houdt met het verstrijken van de tijd wordt opgenomen als onderdeel van de netto financieringslasten.

K. Opbrengsten

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van omzetbelasting, accijnzen, retouren, klantkortingen en overige verkoopgerelateerde kortingen. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord wanneer de omvang van de opbrengsten met voldoende zekerheid kan worden bepaald, de belangrijke risico's en voordelen verbonden aan eigendom van de goederen zijn overgedragen aan

de koper, de vergoeding waarschijnlijk inbaar is, de bijbehorende kosten en mogelijke retouren van de goederen betrouwbaar kunnen worden ingeschat en de goederen niet langer onder het beheer van SBNV vallen.

L. Overige opbrengsten

Overige opbrengsten betreffen winsten uit de verkoop van materiële vaste activa. Deze worden opgenomen in de winst- en verliesrekening zodra de belangrijke risico's en voordelen van eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

M. Kosten

Kosten worden als last opgenomen in de periode waarin zij zijn gemaakt.

N. Rentebaten, rentelasten en overige netto financieringsbaten en -lasten

De rentebaten en lasten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op basis van de effectieve-rentemethode.

Rente op de netto verplichting uit hoofde van toegezegd pensioen en valutakoersverschillen worden opgenomen onder financiële baten en lasten. Dividenden worden opgenomen in de winst- en verliesrekening op het moment dat ze worden toegekend aan de vennootschap.

O. Inkomstenbelasting

1. Algemeen

Inkomstenbelasting omvat de actuele en de latente belasting. Actuele en latente belasting worden in de winst- en verliesrekening opgenomen behalve wanneer zij betrekking hebben op een bedrijfscombinatie of posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden verwerkt.

2. Actuele inkomstenbelasting

Actuele inkomstenbelasting bestaat uit de verwachte te betalen of te ontvangen inkomstenbelasting over het belastbare resultaat, welke wordt berekend aan de hand van belastingtarieven die wettelijk zijn vastgesteld op verslagdatum dan wel waartoe materieel reeds op verslagdatum is besloten met inachtneming van correcties op belastingen over voorgaande boekjaren. Actuele belastingverplichtingen omvatten tevens eventuele belastingverplichtingen voortvloeiend uit de declaratie van dividenden.

3. Latente belastingen

Latente belastingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en passiva ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten. Latente belastingen worden bepaald op basis van belastingtarieven (en belastingwetten) waarvan het wetgevingsproces op de balansdatum materieel is afgesloten en die worden geacht van kracht te zijn wanneer de betreffende latente winstbelastingvordering wordt gerealiseerd of wanneer de latente winstbelastingverplichting wordt afgewikkeld. Latente belastingvorderingen en -schulden worden gesaldeerd indien er een wettelijk afdwingbaar recht is om de belastingschulden en -vorderingen te salderen, en deze betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastingautoriteit in dezelfde belasting verschuldigde vennootschap, of in verschillende ondernemingen die tot doel hebben om de huidige belastingschulden en -vorderingen op een netto basis af te handelen of hun belastingvorderingen en -schulden gelijktijdig zullen realiseren.

P. Winst per aandeel

SBNV presenteert gegevens over de gewone winst per aandeel (EPS) voor de gewone aandelen. De gewone winst per aandeel wordt berekend aan de hand van het aan gewone aandeelhouders van SBNV toe te rekenen resultaat na belastingen te delen door het gewogen gemiddelde van de gewone aandelen die gedurende het verslagjaar uitstaan.

Q. Kasstroomoverzicht

Het geconsolideerd kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. Betaalde dividenden aan aandeelhouders zijn opgenomen in de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Ontvangen dividenden zijn opgenomen in de kasstroom uit operationele activiteiten. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit posten met een looptijd van korter dan één jaar, daaronder begrepen kasgeld en tegoeden en schulden bij banken, voorzover direct opeisbaar.

Toelichting geconsolideerde balans

1. Materiële vaste activa

Het verloop is als volgt:	Gebouwen en opstallen	Installaties en machines	Overige mva	Emballage	Transport-middelen	Project in uitvoering	Totaal
	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD
Kostprijs							
Balans per 1 januari 2017	55.621.647	126.474.507	24.339.740	35.330.205	15.903.699	16.561.678	274.231.476
Investeringen	93.230	-	6.901.506	8.329.807	3.778.470	36.915.292	56.018.305
Gerealiseerde projecten'	5.503.369	8.800.353	-	-	-	-14.303.722	-
Desinvesteringen	-525.278	-10.067.405	-319.643	-	-2.463.798	-	-13.376.124
Balans per 31 december 2017	60.692.968	125.207.455	30.921.603	43.660.012	17.218.371	39.173.248	316.873.657
Balans per 1 januari 2018	60.692.968	125.207.455	30.921.603	43.660.012	17.218.371	39.173.248	316.873.657
Investeringen	-	-	-	-	-	70.146.656	70.146.656
Gerealiseerde projecten'	27.988.563	50.464.456	2.468.152	4.174.080	2.011.819	-87.107.070	-
Desinvesteringen	-	-180.900	-	-	-142.800	-	-323.700
Balans per 31 december 2018	88.681.531	175.491.011	33.389.755	47.834.092	19.087.390	22.212.834	386.696.613
Geaccumuleerde afschrijvingen							
Balans per 1 januari 2017	-18.962.200	-75.383.853	-17.027.180	-22.309.308	-8.441.161	-	-142.123.702
Afschrijvingen	-1.611.082	-6.148.785	-3.562.943	-9.595.656	-2.546.460	-	-23.464.926
Desinvesteringen	525.276	10.067.407	319.643	-	1.998.139	-	12.910.465
Balans per 31 december 2017	-20.048.006	-71.465.231	-20.270.480	-31.904.964	-8.989.482	-	-152.678.163
Balans per 1 januari 2018	-20.048.006	-71.465.231	-20.270.480	-31.904.964	-8.989.482	-	-152.678.163
Afschrijvingen	-2.352.450	-5.751.473	-4.704.871	-6.401.153	-2.851.432	-	-22.061.379
Desinvesteringen	-	180.900	-	-	142.800	-	323.700
Balans per 31 december 2018	-22.400.456	-77.035.804	-24.975.351	-38.306.117	-11.698.114	-	-174.415.842
Boekwaarde							
Per 31 December 2017	40.644.962	53.742.224	10.651.123	11.755.048	8.228.889	39.173.248	164.195.495
Per 1 Januari 2018	40.644.962	53.742.224	10.651.123	11.755.048	8.228.889	39.173.248	164.195.495
Per 31 December 2018	66.281.075	98.455.207	8.414.404	9.527.975	7.389.276	22.212.834	212.280.771

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur van de betreffende activa. De post projecten in uitvoering, betreft geactiveerde kosten voor materiële vaste activa waarvoor de desbetreffende definitieve status op balansdatum nog niet is gerealiseerd.

2. Immateriële vaste activa

Het verloop van de post is als volgt:	2018	2017
	SRD	SRD
Boekwaarde per 1 januari	8.970.631	9.697.990
Afschrijving	-819.005	-727.359
Boekwaarde per 31 december	8.151.626	8.970.631

3. Latente belastingvorderingen

Het verloop van deze post is als volgt:	2018	2017
	SRD	SRD
Verlies voor inkomstenbelasting Surinaamse Brouwerij en Stichting Super Trans Atlantic	39.600	17.603.356
Saldo 1 Januari	9.999.441	4.025.903
Vennootschapsbelasting (36% belastingtarief)	14.256	6.337.208
Actuariële resultaten u.h.v. voorziening voor medische kosten na pensionering	-37.922	747.402
Vrijval latente belastingvorderingen	-	-1.111.072
Saldo 31 december	9.975.775	9.999.441

Deze post heeft betrekking op een uitgestelde belastingvordering uit hoofde van het geleden verlies in 2016 en 2017 van Surinaamse Brouwerij (vennootschappelijk) en Stichting Super Trans America. Het management verwacht dat er in de toekomst voldoende beschikbare winsten zullen zijn waarmee de verliezen kunnen worden verrekend.

4. Voorraden

De post voorraden is als volgt opgebouwd:	2018	2017
	SRD	SRD
Grond- en hulpstoffen	2.893.141	1.656.918
Verpakkingsmaterialen	9.287.689	7.220.505
Onderhanden werk/product in bewerking	1.696.622	1.454.433
Gereed product	257.918	19.438
Handelsgoederen	6.502.084	8.311.181
Overige voorraden en technische materialen	5.660.480	5.443.818
Totaal	<u>26.297.934</u>	<u>24.106.293</u>

5. Effecten

De post 'effecten' betreft één aandeel van Torarica Holding N.V., gewaardeerd tegen verkrijgingspijs. De marktwaarde per 20 december 2018 bedraagt SRD 80.

6. Te vorderen inkomstenbelasting

De te vorderen inkomstenbelasting heeft betrekking op de van de Belastingdienst terug te vorderen bedragen in verband met teveel betaalde inkomstenbelasting voor de boekjaren 2012, 2013 en 2016.

7. Vorderingen

De specificatie is als volgt:	2018	2017
	SRD	SRD
Handelsvorderingen en overige vorderingen	9.834.174	8.531.719
Geaffilieerde ondernemingen	644.270	494.818
Vooruitbetalingen	6.477.494	18.030.010
Totaal	<u>16.955.938</u>	<u>27.056.547</u>

8. Liquide middelen

De liquide middelen zijn als volgt te specificeren:	2018	2017
	SRD	SRD
Banktegoeden	29.804.501	58.874.346
Kastegoeden	488.530	568.389
Totaal	<u>30.293.031</u>	<u>59.442.735</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

9. Voorziening voor latente belastingverplichtingen

De voorziening voor latente belastingverplichtingen heeft betrekking op de posten materiële vaste activa en voorraden. Wat betreft de materiële vaste activa wordt de afwijking veroorzaakt door enerzijds een afwijkende waarderingsgrondslag voor fiscale doeleinden en anderzijds afwijkende levensduren als gevolg van fiscaal versnelde afschrijving op bepaalde activa gebruikt

in het productieproces. Voor de fiscale waardering van bepaalde voorraadgroepen wordt het ijzeren voorraadstelsel toegepast. De toepassing van de ijzeren voorraadstelsel is met ingang van het boekjaar 2018 beëindigd en wordt bij de opmaak van de definitieve aangifte 2018.

De voorziening is als volgt te specificeren:	2018	2017
	SRD	SRD
Lagere fiscale boekwaarde materiële vaste activa	8.712.661	9.716.308
Waarderingsverschil terreinen, geen latente belastingverplichting vanwege oneindige levensduur	-2.298.169	-2.298.169
Eliminatie intercompany winst voorraden Parbo Centrale	-2.870.973	-3.007.548
Lager fiscaal waarderingsverschil voorraden a.g.v. ijzerenvoorraad stelsel	-	3.968.908
Waarderingsverschil commercieel versus fiscaal	<u>3.543.519</u>	<u>8.379.500</u>
Voorziening latente belastingverplichting, nominaal 36%	<u>1.275.665</u>	<u>3.016.620</u>

10. Voorziening voor medische kosten ná pensionering

De berekening is gebaseerd op huidige actuariële veronderstellingen in Suriname met een disconteringsvoet (na inflatiecorrectie), van 0,62%

Het verloop van de voorziening is als volgt:	2018	2017
	SRD	SRD
Contante waarde van de verplichtingen per 1 januari	8.574.476	5.699.161
Onttrekkingen	-673.797	-572.572
Huidige service kosten	693.067	402.740
Interest lasten voorziening medische kosten na pensionering	1.048.233	801.099
Service kosten/ (credit) verstreken diensttijd	109.288	-
Actuariële resultaten	1.062.866	2.244.048
Contante waarde van de verplichtingen per 31 december	<u>10.814.133</u>	<u>8.574.476</u>

11. Langlopende schulden

Surinaamse Brouwerij N.V. heeft twee (2) leningovereenkomsten met Heineken International B.V. De details zijn als volgt:

De eerste (1e) langlopende schuld heeft betrekking op een langlopende lening aangegaan op 4 juli 2016 tussen Surinaamse Brouwerij N.V. en Heineken International B.V. voor een bedrag van 4 miljoen Euro met een jaarlijkse rente van 1,75%. Door SBNV zijn geen zekerheden of garanties voor deze lening afgegeven. De lening moet terugbetaald worden op 5 juli 2021. Interest wordt in rekening gebracht vanaf de ingangsdatum van deze lening tot met de vervaldatum. De lening is specifiek afgesloten voor de koop van de roerende en onroerende goederen van Stichting Super Trans Atlantic.

12. Te betalen inkomstenbelasting

Deze post bestaat uit te betalen inkomstenbelasting over het boekjaar 2018.

(2017: 2,78%). De disconteringsvoet ongecorrigeerd voor inflatie is 12,94% (2017: 15,0%). Jaarlijkse stijging van de jaarlijkse medische kosten als gevolg van inflatie wordt verondersteld op 12,24% (2017: 11,9%).

De tweede (2e) langlopende lening is een leningovereenkomst tussen Surinaamse Brouwerij N.V. en Heineken International B.V. aangegaan op 1 september 2017 voor een bedrag van 8 miljoen Euro met een jaarlijkse rentevoet van 1,80%. Door Surinaamse Brouwerij N.V. zijn geen zekerheden of garanties voor deze lening afgegeven. Lening moet terugbetaald worden op 1 september 2022. Interest wordt in rekening gebracht vanaf de ingangsdatum tot met de vervaldatum van de lening.

Rente betaald over het boekjaar 2018 voor beide leningen bedraagt SRD 1.708.076 (2017: SRD 962.786).

13. Kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:	2018	2017
	SRD	SRD
Geaffilieerde ondernemingen	8.100.293	5.473.062
Leveranciers	32.982.790	28.691.215
Overige schulden en overlopende passiva	60.175.912	52.610.111
Totaal	<u>101.258.995</u>	<u>86.774.388</u>

Overige schulden en overlopende passiva

De samenstelling van deze post is als volgt:	2018	2017
	SRD	SRD
Te betalen dividend	42.239.574	38.397.948
Te betalen personeelskosten (inclusief expatriates)	4.013.674	5.722.444
Statiegeld	7.426.553	4.682.407
Te betalen loonbelasting en premie AOV	1.069.857	1.426.050
Te betalen accijnzen en omzetbelasting	4.025.727	677.822
Overige schulden en overlopende passiva	1.400.527	1.703.440
Totaal	<u>60.175.912</u>	<u>52.610.111</u>

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

14. Omzet

De omzet bestaat uit:	2018	2017
	SRD	SRD
Binnenlandse verkopen	381.297.573	347.476.713
Export	4.857.182	5.759.307
Kortingen	-13.860	-85.421
Totaal	<u>386.140.895</u>	<u>353.150.599</u>

15. Grondstoffen, materialen en diensten

	2018	2017
	SRD	SRD
Grondstoffen	16.008.135	15.813.320
Verpakkingsmaterialen	24.179.529	23.128.124
Handelsgoederen - importbier	90.773.182	84.513.164
Verkoopkosten	9.463.839	10.440.004
Voorraadmutaties	-218.023	1.037.809
Reparatie en onderhoud	6.991.946	6.972.717
Energie en water	7.630.078	6.698.223
Overige bedrijfskosten	<u>28.498.167</u>	<u>26.150.974</u>
Totaal	<u>183.326.853</u>	<u>174.754.335</u>

Overige bedrijfskosten

De post overige bedrijfskosten is opgebouwd uit:	2018	2017
	SRD	SRD
HEINEKEN Groep service fees	3.372.493	3.227.991
Opslag kosten	1.584.153	3.086.118
Distributiekosten	2.593.373	2.619.531
Diensten van derden	2.875.968	2.388.512
Netto mutatie deposito rekening retour flessen	2.707.757	2.052.266
HEINEKEN Groep IT kosten	2.366.078	1.772.556
Baansmeermiddelen en andere materialen	1.770.176	1.597.786
Automatisering en telecommunicatie	2.556.949	1.577.088
Bewakingskosten	1.800.635	1.531.690
Bankkosten	1.257.451	1.254.654
Verzekeringskosten	1.360.739	1.225.594
Overige	4.252.395	3.817.188
Totaal	<u>28.498.167</u>	<u>26.150.974</u>

16. Personeelskosten

De personeelskosten zijn als volgt samengesteld:	2018	2017
	SRD	SRD
Salarissen, vakantietoelagen en gratificaties	22.497.691	18.381.990
Expatriate kosten	9.160.529	10.514.293
Overige beloningen en vergoedingen	3.265.234	3.730.852
Werkgeversbijdrage pensioenpremies	3.409.415	2.604.379
Medische kosten	1.208.258	1.034.878
Mutatie voorziening medische kosten na pensionering	802.355	402.740
Uitzendkrachten	4.932.092	2.671.778
Overige personeelskosten	2.824.650	1.803.393
Totaal	<u>48.100.224</u>	<u>41.144.302</u>
Aantal in het jaar werkzame personeelsleden uitgedrukt in FTE's (berekend volgens de definitie van Heineken International)	114	112

17. Afschrijvingen

	2018	2017
	SRD	SRD
Afschrijvingen materiële vaste activa (noot 1)	22.061.379	23.464.926
Afschrijving immateriële vaste activa (noot 2)	819.005	727.359
Totaal	<u>22.880.384</u>	<u>24.192.285</u>

18. Financiële baten en lasten

	2018	2017
	SRD	SRD
Interestbaten	75.513	102.100
Interestlasten	-1.708.076	-1.045.049
Interestlasten voorziening medische kosten na pensionering	-1.048.233	-801.099
Koersresultaten per saldo	-332.505	-8.064.784
Totaal	<u>-3.013.301</u>	<u>-9.808.832</u>

Vennootschappelijke balans per 31 december

(Vóór verwerking van het voorstel winstbestemming)

Activa	Noot	2018	2017
		SRD	SRD
Materiële vaste activa		192.866.726	143.970.813
Immateriële vaste activa		8.151.626	8.970.631
Financiële vaste activa	19	95.455.511	98.660.626
Langlopende vordering		-	63.700
Latente belastingvorderingen		9.499.541	9.537.464
Totaal vaste activa		305.973.404	261.203.234
Vorraden		16.924.876	12.787.564
Effecten		1	1
Te vorderen inkomstenbelasting		6.485.427	6.485.427
Vorderingen		6.761.796	18.307.822
Liquide middelen		15.617.046	38.695.905
Totaal vlottende activa		45.789.146	76.276.719
Totaal activa		351.762.550	337.479.953

Passiva	Noot	2018	2017
		SRD	SRD
Geplaatst en gestort kapitaal	20	476.500	476.500
Algemene reserve	21	76.059.493	62.446.519
Totaal eigen vermogen		76.535.993	62.923.019
Voorziening latente belastingverplichtingen		1.275.665	3.016.620
Voorziening voor medische kosten na pensionering		8.154.436	6.825.579
Verplichting Long-term Incentive Plan		1.228.453	1.120.604
Langlopende schulden		103.200.000	108.000.000
Totaal voorzieningen en langlopende schulden		113.858.554	118.962.803
Kortlopende schulden		161.368.003	155.594.131
Totaal kortlopende schulden		161.368.003	155.594.131
Totaal passiva		351.762.550	337.479.953

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

	2018	2017
	SRD	SRD
Omzet	127.550.725	86.955.331
Overige opbrengsten	10.542	427.289
Grondstoffen, materialen en diensten	-51.235.989	-53.145.715
Personeelskosten	-33.339.255	-27.324.607
Afschrijvingen	-22.069.750	-23.447.310
Som der bedrijfslasten	-106.644.994	-103.917.632
Bedrijfsresultaat	20.916.273	-16.535.012
Financiële lasten	-8.546.735	-899.197
Resultaat vóór belastingen	12.369.538	-17.434.210
Inkomstenbelasting	-4.453.034	6.276.315
Resultaat na belastingen	7.916.504	-11.157.895
Resultaat deelnemingen (na belastingen)	74.535.128	77.515.094
Netto resultaat	82.451.632	66.357.199

19. Financiële vaste activa

De financiële vaste activa hebben betrekking op de 100% dochterondernemingen Parbo Centrale N.V., Premium Beverage Suriname N.V., Stichting Super Transatlantic.

Het verloop is als volgt:

	Parbo Centrale N.V.	Premium Beverage Suriname N.V.	Stichting Super Trans Atlantic	Totaal
	SRD	SRD	SRD	SRD
Balans 1 januari 2017	55.767.505	5	21.345.259	77.112.769
Dividend betaald aan Surinaamse Brouwerij	-55.751.521	-	-	-55.751.521
Resultaat 2017	77.623.347	-	-108.254	77.515.093
Actuariële verliezen uit hoofde van voorziening medische kosten na pensionering	<u>-215.715</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-215.715</u>
Balans 31 december 2017	<u>77.423.616</u>	<u>5</u>	<u>21.237.005</u>	<u>98.660.626</u>
Balans 1 januari 2018	77.423.616	5	21.237.005	98.660.626
Dividend betaald aan Surinaamse Brouwerij	-77.423.448	-	-	-77.423.448
Resultaat 2018	74.560.472	-	-25.344	74.535.128
Actuariële verliezen uit hoofde van voorziening medische kosten na pensionering	<u>-316.795</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-316.795</u>
Balans 31 december 2018	<u>74.243.845</u>	<u>5</u>	<u>21.211.611</u>	<u>95.455.511</u>

Premium Beverage Suriname N.V. is een slapende vennootschap.

20. Geplaatst en gestort kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt SRD 2.382.500 en bestaat uit 476.060 gewone aandelen met een

nominale waarde van SRD 5 en 44 preferente aandelen met een nominale waarde van SRD 50 elk. Hiervan zijn ultimo verslagjaar geplaatst en volgestort:

	2018	2017
	SRD	SRD
94.860 gewone aandelen, elk nominaal SRD 5	474.300	474.300
44 preferente aandelen, elk nominaal SRD 50	<u>2.200</u>	<u>2.200</u>
Totaal	<u>476.500</u>	<u>476.500</u>

21. Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

	2018	2017
	SRD	SRD
Stand per 1 januari	62.446.519	64.447.007
Uitkering slot dividend vorig jaar	-33.140.553	-34.951.253
Uitkering interim-dividend huidig boekjaar	-40.026.000	-26.969.900
Netto resultaat verslagjaar	82.451.632	66.357.199
Statutair dividend	-23.847	-23.847
Actuariële resultaten uit hoofde van voorziening medische kosten ná pensionering	<u>-725.115</u>	<u>-1.391.309</u>
Long Term Incentive Plan	276.857	98.622
Koersverschillen u.h.v. herwaardering groepsleningen	<u>4.800.000</u>	<u>-5.120.000</u>
Stand per 31 december	<u>76.059.493</u>	<u>62.446.519</u>

Overige gegevens

Aandelen

De preferente aandelen luiden op naam, de gewone aandelen aan toonder desgewenst op naam.

Zeggenschapsrechten vergadering van houders van preferente aandelen

De leden van het directie team worden door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders benoemd uit een bindende voordracht van twee personen voor elke vacature, welke voordracht is opgemaakt door de vergadering van houders van preferente aandelen. Deze procedure is ook van toepassing bij de benoeming van de leden van de Raad van Commissarissen.

Statutaire bepalingen winstbestemming

Van de netto winst wordt in de eerste plaats zo mogelijk 6% dividend over het gestorte preferente

aandelenkapitaal uitgekeerd aan de houders van preferente aandelen of zoveel minder als de netto winst bedraagt en vervolgens aan de gewone aandeelhouders 5% over het gestorte kapitaal op gewone aandelen of zoveel minder als de netto winst bedraagt. Hetgeen daarna nog resteert van de netto winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Indien blijkt de vastgestelde winst-en-verliesrekening over enig jaar verlies is geleden, dat niet uit een reserve bestreden of op andere wijze gedelgd kan worden, geschiedt in volgende jaren geen winstuitkering, zolang dit verlies niet is aangezuiverd.

Winstbestemming 2017

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft op 20 juni 2018 de jaarrekening 2017 vastgesteld en de onderstaande winstbestemming 2017 goedgekeurd:

	Per aandeel	SRD
Dividend op preferente aandelen (44 stuks à SRD 50 nominaal)	6.307	277.508
Dividend op gewone aandelen (94.860 stuks à SRD 5 nominaal)	630,75	<u>59.832.945</u>
Totaal		60.110.453
Statutair dividend (preferent: SRD 132; gewoon: SRD 23.715)		23.847
Toevoeging aan de algemene reserve		<u>16.731</u>
Nettowinst 2017		<u><u>60.151.031</u></u>

Voorstel winstbestemming 2018

	SRD
Nettoresultaat 2018	82.451.632
Af: saldo geaccumuleerde actuariële resultaten	<u>-687.193</u>
Netto winst 2018 ter beschikking	81.764.439
Af: statutaire winstbestemming:	
Op preferente aandelen	-132
Op gewone aandelen	<u>-23.715</u>
Ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders	<u><u>81.740.592</u></u>

De directie stelt de navolgende verdeling voor van de nettoresultaat 2018 die ter beschikking van de aandeelhouders staat:

	SRD
Contant dividend van SRD 8.577 op 44 preferente aandelen à SRD 50 nominaal	377.388
Contant dividend van SRD 857 op 94.860 gewone aandelen à SRD 5 nominaal	81.295.020
Toevoeging aan de algemene reserve	<u>68.184</u>
Totaal	<u><u>81.740.592</u></u>

Met uitzondering van het uitgekeerde interim-dividend 2018, is bovengenoemd voorstel inzake de winstverdeling nog niet verwerkt in de jaarrekening 2018.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Surinaamse Brouwerij N.V.
Paramaribo

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport op pagina 32 tot en met 55 opgenomen jaarrekening 2018 van Surinaamse Brouwerij N.V. ("de vennootschap") te Paramaribo, gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap per 31 december 2018 en van het resultaat en de kasstromen over 2018 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en vennootschappelijke balans per 31 december 2018;
2. de volgende overzichten over 2018: de geconsolideerde en vennootschappelijke winst- en verliesrekening, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Surinaamse Brouwerij N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante

onafhankelijkheidsregels. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in controlestandaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan

worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een

onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening.

Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Paramaribo, 14 mei 2019

Lutchman & Co N.V.

Namens deze
was getekend drs. M.R.A. Lutchman RA

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van Surinaamse Brouwerij N.V.

Brouwerijweg 1
PO BOX 1854
Paramaribo, Suriname

Telefoon +597 402255
Fax +597 404093
www.parbobier.com

Het volledig Engelstalig jaarverslag is als PDF te downloaden vanaf www.surinaamsebrouwerij.com

Hoofdredactie

Ed Weggemans

Eindredactie

Kraag Corporate Communications N.V.

Redactie

Margarita van der Zwart
Faziya Arjun - Fattoe

Vormgeving en design

Birdy Communicatie BV, Nederland

Fotografie

Helio Phoeli (foto cover)
B-Creative
Eigen collectie

Druk

Multiforms N.V., Paramaribo, Suriname

